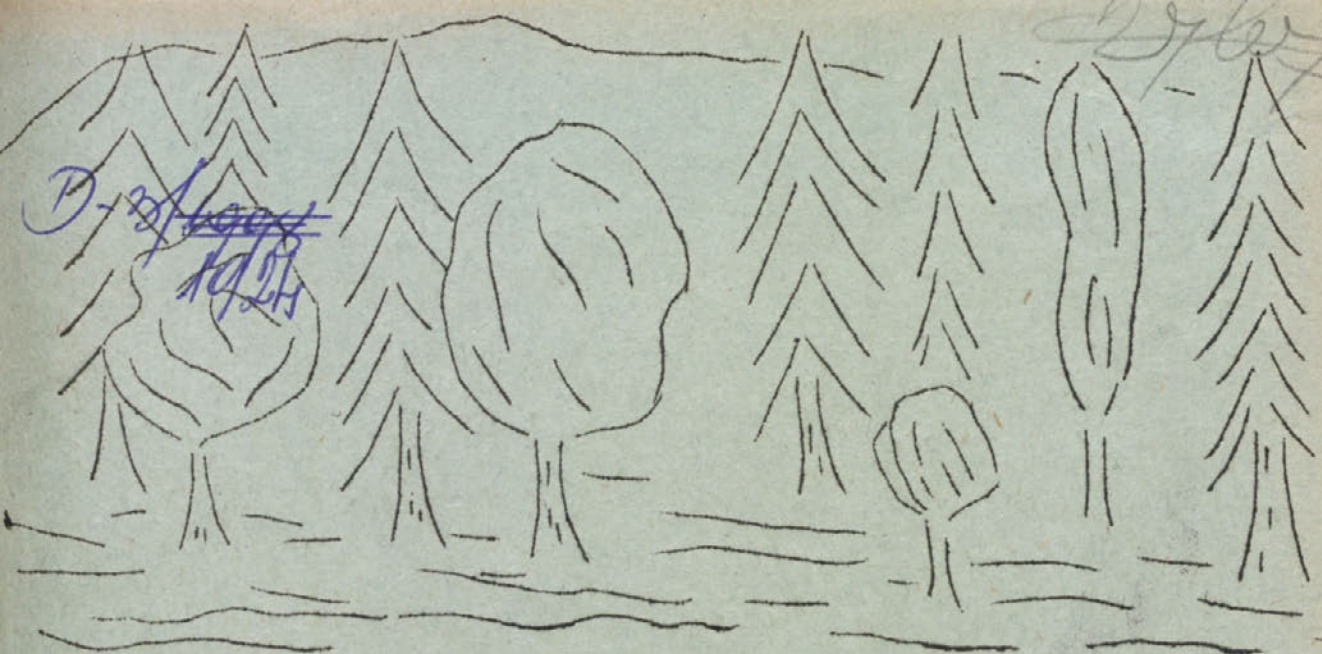

DOLENTSKI

GOZDAR

GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

NOVO MESTO, AVGUSTA 1965

ŠT. 4

LETNIK II.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič in člani
ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič, ing. Konrad Mehle
in Rade Jože

V S E B I N A

Stran

1. Sklepi organov upravljanja	1
2. Aktiv komunistov GG se je sestel na svoji drugi konferenci	6
3. Poročilo o poslovanju Gozdnega gospodarstva Novo mesto v času od 1. 1. do 30. 6. 1965	19
4. Nekaj podatkov o uporabnosti in ekonomičnosti žičnega žerjava "KS-1" na GO Novo mesto	43
5. Primerjava izostankov z dela vsled nezgod in obolenj za prvo polletje 1964 in prvo polletje 1965	45
6. Vetrolom v gorjanškem pragozdu	50
7. Poletno pikiranje in mehanizacija v gozdnih drevesnicah	52
8. Analiza nezgode	54
9. Določila pokojninskega zakona za udeležence NOB	56
10. Gozdovi Bele krajine po drugi svetovni vojni	58
11. Čestitke	61
12. Spomini s študentske prakse	62
13. Reforma nas ni presenetila	65

SKLEPI ORGANOV UPRAVLJANJA

Od izida zadnje številke Dolenjskega gozdarja so se člani delavskega sveta dvakrat sestali. Na svoji drugi seji so obravnavali sledeče probleme in sprejeli te-le sklepe:

1. Na podlagi razpisa posojila za gradnjo in popravila svojih lastnih stanovanj je vložilo prošnje več kot 60 delavcev, ki so zaprosili nad 29 milijonov din.

Na predlog komisije je delavski svet odločil, da prejmejo posojila naslednji delavci gozdnega gospodarstva:

Gradbeni obrat: Jerčin Alojz in Petretič Martin,
GO Trebnje: Šalehar Anton, Kisovec Franc, Špelič Marija, Smolič Jože in Zupančič Cilka,
GO Črnomelj: Barič Greta, Butala Peter, Hodorovac Andrej, Režek Marko, Radojčič Simo, Kure Stanka, Fabjan Anton, Želko Martin, Vrlinič Rade in Klepec Anton,
GO Črmošnjice: Kastelic Matija, Hodorovac Zvonko, Kump Martin, Goričan Ivan in Vidmar Franc,
GO Podturn: Turk Ivan, Podržaj Jože in Fink Kostja,
GO Straža: Longar Ciril, Žigman Jože in Legan Alfonz,
GO Novo mesto: Kastelic Franc, Jenič Drago, Turk Jože, Forneci Milan, Bele Anton, Jenič Rudolf, Novak Franc, Gašperič Jože, Strajnar Vera, Kotar Anton, Kralj Martin in Bukovec Ivan,
uprava: ing. Janez Penca, Klobčar Ivan, Cerar Stane.

Za novogradnjo je prejelo 18 prosilcev 5,250.000.-
za popravila pa je prejelo 35 prosilcev 7,750.000.-

Delavski svet je odobril nakup stanovanjske hiše v Črmošnjicah v kateri stanuje Zupančič Karel in hiše v Srednji vasi, v katero bi se vselil Hodorovac iz Planine. Istočasno pa je sprejel sklep, da se ti dve hiši odprodata navedenim delavcem za kupljeno vrednost proti dolgoročnemu odplačilu.

2. Delavski svet je razpravljajal tudi o spremembi plana gozdnogojitvenih del v zasebnem sektorju. Zmanjšanje nekaterih del, kot so čiščenje in obžetev, je potrebno zaradi povečanja stroškov in zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v občinskih gozdnih skladih. Pri tem je bil plan osnovanja intenzivnih nasadov povečan.

3. Na predlog gozdnih obratov je delavski svet določil delovni čas za delavce gozdnega gospodarstva.

Po sklepu je delovni čas za vse delavce enak in traja 8 ur na dan vse delovne dneve, razen prve tri sobote v mesecu, ko se ne dela. Urnik velja za vse leto.

Ker ni urejen delovni čas za delavce, ki delajo na delu za določen čas, je potrebno pripraviti osnutek o delovnem času in delovni čas prilagoditi praksi.

4. Delavski svet je določil normative za voznike motornih vozil, ki so odvisni od dolžine prevožene poti in teže vozila.

5. Delavski svet je sprejel začasne sklepe in sicer:

a/ Sklep o sprejemu delavcev na delo. S tem sklepom je določeno, da sprejemajo delavce na delo samo obratni delavski sveti in da se za nezasedena vodilna mesta objavi razpis. Opisano je delovno razmerje za nedoločen čas in kdaj lahko delavski svet sprejema delavce na delo za določen čas.

b/ Začasni sklep o delovnih dolžnostih in materialni odgovornosti delavcev. Po tem sklepu je pristojen za izrekanje kazni obratni delavski svet. Nadalje so napisane vrste kazni, postopek pri izrekanju kazni in kršitve delovne dolžnosti. Določen je tudi postopek za ugotavljanje in ukrepanje proti kršilcem materialne odgovornosti.

c/ Začasni sklep o prenehanju dela. Po tem sklepu preneha delo delavcu v delovni organizaciji samovoljno, sporazumno, zaradi odprave delovnega mesta, zmanjšanja obsega dela, delavčeve nesposobnosti, zaradi izključitve in drugih okoliščin. Določena je tudi doba do kdaj mora po odpovednem roku delavec še ostati na delu. S tem v zvezi so podane tudi pristojnosti obratnega delavskega sveta in vodje delovne enote.

d/ Sprejet je sklep s katerim se spremenijo nekatera določila v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Spremembe so te:

Delavcu, ki je premeščen iz enega dela na drugo delo pripada osebni dohodek po delu, ki ga opravlja na novem delovnem mestu. Ukine se nadurno delo. Osebni dohodek delavca na dan državnega praznika se izračuna na podlagi prejetega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih pred nastopom dopusta. Delavec, ki gre na odsluženje kadrovskega roka nima več pravice do enomesečne nagrade. Delavci, ki se vozijo na delo z javnimi prevoznimi sredstvi bodo odslej plačevali del prispevka po 1500 din mesečno in ne 600 kot je bilo določeno do sedaj. Ukine se odpravnina.

6. Delavski svet je pooblastil direktorja, da sklene pogodbo z Inštitutom za gozdarstvo o nadaljnjem financiranju raziskovalnega dela na našem področju. Gozdarski inštitut bo za naše potrebe napravil nalogo "Plantaže iglavcev na Dolenjskem".
7. Delavski svet je imenoval režijski odbor za izvajanje del pri intenzivnih nasadih. V odboru so: Adamič Danijel, Belopavlovič ing. Danica in Mehle ing. Konrad.

Za nadzornega organa je bil imenovan Petrič ing. Jože.

8. Na predlog računovodske službe je delavski svet sprejel sklep, da se prenese na sklad skupne porabe 25,000.000 din, ki so ostala v lanskem letu nerazdeljena.
9. Delavski svet je imenoval komisijo za pregled žičnih in ostalih strojnih naprav v kateri so: Kure ing. Jože, Kopinč Franc in Špiletič Bogo.

10. Delavski svet je sprejel sklep v katerem je določil, da se delavci na delovnih mestih logar, manipulant in revirni vodja začasno premestijo na delo pri čiščenju gozdov. To velja za tiste delavce, ki nimajo dovolj dela v svojem poklicu.
11. Sprejet je bil sklep o nabavi električnega stroja za brušenje verig pri motornih žagah.

Na tretjem zasedanju je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Potem ko je bilo podano poročilo o poslovanju je delavski svet potrdil polletni obračun. Obračun je podan v pričujoči številki.
2. Spremenil je plan investicijskega vzdrževanja za ceste. Po novem planu je določenih za cesto Radoha 2,5 milijonov din, za cesto Prežek 1 milijon din, Podgozd 3 milijone din, Pogorelec 3,5 milijone din, Ponikve 2,9 milj. din, Pečke 1 milijon din in Korita 1,65 milijona din.
3. Gozdno gospodarstvo pristopa po sklepu delavskega sveta k novi komercialni banki, ki se bo imenovala NOVA BANKA.
4. Sprejel je sklep o ustanovitvi menze na Gozdnem obratu Podturn in delovišču Planina. V Podturnu je potrebno adaptirati prostore za kar odobri delavski svet potrebna sredstva. V menzi se bo pripravljalo enolončnice za delavce tega obrata. Na Planini se bo v menzi pripravljajal dnevni obrok. Tudi za to menzo so odobrena finančna sredstva.
5. Delavski svet je imenoval tov. Špiletič Bogota v svet zavarovancev občine Novo mesto.
6. Po sklepu delavskega sveta lahko prenese gozdno gospodarstvo stanovanjsko hišo na Komarni vasi na gojitveno lovišče Rog. Hiša je na zemljiški knjigi vpisana na gozdno gospodarstvo, dejansko pa z njo upravlja gojitveno lovišče.
7. Delavski svet je odobril posojilo poslovnemu gozdar-skemu združenju v znesku 3,242.500 din.

8. Razpravljajal je o pritožbi pomožnega logarja M. J. in sprejel sklep, da pritožbo kot neutemeljeno zavrne.
9. Na podlagi razprave o maloprodaji je sprejel sklep, da se razširi predmet poslovanja na ODKUP IN PRODAJO PREDELANIH IN NEPREDELANIH GOZDNIH PROIZVODOV in ustarnovi obrat, ki bo vršil posle v zvezi s prodajo lesnih proizvodov.
10. Za strokovno šolstvo v občini Novo mesto, Črnomelj, Trebnje in Metlika je odobril 2 milijona din.
11. Delavski svet je na podlagi obširne diskusije zadolžil strokovne službe, da pripravijo gradivo o spremembi terenskih dodatkov in o sistemu nagrajevanja (gibljivi del) strokovnih delavcev.
12. Imenoval je komisijo za pripravo tekmovanja gozdnih delavcev v kateri so: ing. Kalinovič Rade, ing. Kure Jože in Lukšič Jože.
13. Razpravljajal je tudi o gospodarskih ukrepih in o posledicah teh ukrepov na gozdno gospodarstvo.

SESTAL SE JE NOVOIZVOLJENI UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor je imel dne 11. 6. 1965 prvo sejo na kateri je izvolil Mehle ing. Konrada, pomočnika upravitelja Gozdnega obrata Novo mesto za predsednika, za njegovega namestnika pa Puhan Alojza, revirnega gozdarja iz Podturna. Poleg tega je upravni odbor razpravljajal o realizaciji plana za prve štiri mesece in reševal prošnje. Ker je problematika gospodarjenja za polovico leta obravnavana v polletnem poslovnem poročilu ne bi tu navajali obširne razprave in ukrepe, ki jih je sprejel upravni odbor.

AKTIV KOMUNISTOV GOZDNEGA GOSPODARSTVA SE JE SEŠTAL NA SVOJI DRUGI KONFERENCI

Dne 3. julija 1965 so se komunisti Gozdnega gospodarstva Novo mesto že drugič seštali na konferenci aktiva komunistov.

V dvorani občinskega sindikalnega sveta Novo mesto se je tega dne zbralo 95 članov aktiva ZK, nekaj ostalih članov kolektiva in gostje: sekretar ObK ZKS Novo mesto tov. Zirkelbach Slavko, sekretar ObK ZKS Črnomelj tov. Maležič Milan, predsednik SOb Novo mesto tov. Sergij Thorževski, predsednik ObSS tov. Lukvik Kebe in nekateri drugi.

Konferenco je otrovil sekretar aktiva tov. Jože Petrič, ki je po izvolitvi delovnih organov konference podal obširno poročilo o delu in nalogah komunistov gozdnega gospodarstva Novo mesto.

Prva konferenca aktiva komunistov, ki je številčno zelo močan, je bila pred dobrim letom dni (lo. junija 1964) v času, ko je bila predkongresna dejavnost komunistov zelo živahna in ko so se komunisti v ožji in širši domovini pripravljali na VIII. kongres ZKJ. Tudi komunisti GG so takrat poskušali analizirati in kritično oceniti delo in prehojeno pot razmeroma mladega kolektiva - Gozdnega gospodarstva, ki je bilo ustanovljeno 1. oktobra 1963. Zavedajoč se vodilne vloge Zveze komunistov, ki se mora odražati v sposobnosti, da komunisti kritično presojujejo in spoznavajo družbeno stvarnost in da sprožijo velike vseljudske energije za spreminjanje te stvarnosti, so se takrat odkrito pogovorili o vseh težavah, ki jih je bilo zlasti v začetku osnivanja novega podjetja več kot preveč. V novem podjetju se je takrat združilo sedem različnih partnerjev, ki so s seboj prinesli sedem različnih navad, sedem različnih pravilnikov o delitvi osebnega dohodka itd. Vse to je bilo treba spraviti na skupni imenovalec, kar je terjalo od organov samoupravljanja precej naporov, vendar pa so bile začetne težave uspešno premagane.

V času med prvo in drugo konferenco, to je v dobrem letu dni, smo v našem družbeno-političnem in ekonomskem razvoju zabeležili vrsto zelo pomembnih dogodkov, ki dajejo pečat naglemu razvoju socialističnih družbenih odnosov

in krepitvi materialne osnove naše družbe, hkrati pa so postavili pred komuniste nove zahtevnejše naloge. Med najpomembnejšimi dogodki iz tega časa sta VIII. kongres ZKJ, ki je bil decembra lani v Beogradu in V. kongres ZKS, ki je bil marca letos v Ljubljani. Medtem ko je VIII. kongres ZKJ razgrnil pred nami izredno široko problematiko in dal bogato gradivo za nadaljno krepitev socialistične izgradnje, je V. kongres ZKS še podrobneje razvil bogate misli in apliciral zaključke na naše slovenske prilike. Če k obema kongresoma dodamo še 2. plenum CK ZKJ, ki je bil pred kratkim v Beogradu in ki je nakazal vrsto revolucionarnih sprememb v našem gospodarstvu, potem nam mora biti jasno, da ob tako pomembnih dogodkih komunisti ne smemo stati ob strani. Zlasti pri uvajanju novih gospodarskih ukrepov, ki predstavljajo novo prelomnico v našem življenju, mora biti vloga Zveze komunistov kot najmočnejše zavestne socialistične sile, zares odločilna. Zavedati se namreč moramo, da bodo spremembe v odnosih med cenami in pariteti dinarja ter druge velike spremembe v gospodarskem sistemu, imele razen ekonomskega tudi izreden politični pomen, kajti te spremembe pomenijo eno največjih ekonomskih in političnih akcij v zadnjih letih pri razvoju našega družbeno-ekonomskega sistema in izdelave dolgoročnejske politike na temeljih, ki jih je v svojih sklepih podprl in sprejel VIII. kongres ZKJ. Ker bodo te spremembe zadele vsako delovno organizacijo in ker bodo v zvezi s tem marsikje nastopile prehodne težave, ki utegnejo biti tudi zelo resne, se morajo vse politične sile, predvsem pa Zveza komunistov, angažirati ne samo pri pojasnjevanju pomena in ciljev reforme, ampak tudi v neposrednem delu in prizadevanju, da se te reforme uresničijo kar najbolj uspešno in dosledno. Predvsem komunisti so poklicani, da pomagajo v delovni organizaciji na vseh mestih, kjer so zaposleni, poiskati tiste skrite rezerve, ki bodo s svojo sprostitvijo omogočile večjo storilnost in zmanjšanje stroškov v proizvodnem procesu. Le na ta način bo z manj bolečin mogoče prebroditi prehodne težave in uspešneje uveljaviti nove ukrepe.

Z namenom, da bi konferenca dosegla čim širši pomen za celoten kolektiv Gozdnega gospodarstva, so bili na konferenco povabljeni tudi ostali člani kolektiva, ki niso komunisti. To naj bo dokaz, da komunisti nimajo kaj skrivati in da je javnost pri delu vseh forumov in organizacij Zveze komunistov postala že praksa, ki se iz dneva v dan uspešneje uveljavlja.

Zaradi obširnosti področja, kjer naše podjetje gospodari z gozdovi, je, podobno kot celotna naša organizacijska shema, tudi organizacija Zveze komunistov močno dislocirana. Člani Zveze komunistov so včlanjeni v 6 osnovnih organizacijah in sicer pri Gozdnih obratih Novo mesto, Straža, Podturn, Črnomelj, Črmošnjice in pri upravi podjetja, ki vključuje tudi gradbeni obrat in obrat za gozdarsko načrtovanje. Gozdna obrata Metlika in Trebnje nimata svojih osnovnih organizacij. Tam so komunisti vključeni v terenske osnovne organizacije. Vseh članov Zveze komunistov je na Gozdnem gospodarstvu po številu 118, kar pri številu povprečno letno zaposlenih 780 pomeni 15 %. Po številu sodeč je torej zavestnih subjektivnih sil v našem podjetju kar precej, saj je skoraj vsak 6 član našega kolektiva včlanjen v Zvezo komunistov.

Z ozirom na dejstvo, da je bistvena vsebina današnjih družbenih in ekonomskih odnosov družbeno in delavsko samoupravljanje in da je samoupravljanje osnovna pridobitev naše socialistične revolucije in najuspešnejša šola družbene zavesti in odgovornosti našega delovnega človeka, je konferenca temu vprašanju posvetila malo več pozornosti. Kakor v drugih gospodarskih panogah, pomeni delavsko samoupravljanje tudi v gozdarstvu velik napredek pri krepitvi ekonomskih osnov te dejavnosti. Vendar so pogoji samoupravljanja v gozdarstvu nekaj specifičnega, predvsem zaradi velike dislociranosti in posebnosti gozdne proizvodnje. Medtem, ko je delovni prostor n.pr. v neki tovarni omejen na nekaj arov površine, pa predstavlja našo tovarno oziroma delovni prostor ogromno prostranstvo, ki v našem konkretnem primeru predstavlja površino 74.000 ha gozdov. Nadalje je za gozdarstvo značilen izredno dolg proizvodni proces, ki ima za posledico časovno odmaknjenost med delom in učinki tega dela. Navadno ena generacija seje, druga pa šele žanje. Nasprotja med velikimi potrebami po vlaganju v gozdove in omejenimi ekonomskimi interesi, ki izvirajo iz dolgoročnega proizvodnega procesa, pomenijo za samoupravljanje v gozdarstvu težko premostljive ovire. Neenaki naravni pogoji to problematika še zaostrejejo, kajti sredstva, ki se v gozdarstvu ustvarjajo, so v obratnem sorazmerju s potrebami po vlaganju. To protislovje zlasti občutimo na Dolenjskem, kjer bi bilo v degradirane gozdove treba vlagati veliko sredstev, če bi hoteli, da bi ti gozdovi proizvajali s polno kapaciteto.

Vse naštete posebnosti, predvsem pa teritorialna razprostranjenost gozdne proizvodnje, narekujejo delavskemu samoupravljanju v gozdarstvu posebne prijeme in oblike dela. Poiskati je treba najbolj ustrezne organizacijske oblike, ki bi omogočile čim večjo zavzetost in aktiviranje gozdnih delavcev v organih delavskega samoupravljanja. Zaradi velike raztresenosti zaposlenih delavcev na najbolj oddaljenih deloviščih, je v gozdarstvu potreba po decentralizaciji delavskega samoupravljanja večja kot v drugih panogah gospodarstva. S tako decentralizacijo se pravice in možnosti za aktivno udeležbo v organih upravljanja bolj približajo proizvajalcu. Decentralizacija pri upravljanju pa nujno prihaja v nasprotje s številnimi skupnimi nalogami, ki jih zaradi neenakosti pogojev gospodarjenja ni mogoče prenesti v pristojnost nižjih organov, to je obratnih delavskih svetov. Z drugimi besedami povedano, zahteva gospodarjenje z gozdovi centralizacijo sredstev, da bi lahko ublaževali razlike med tistimi področji, ki ustvarjajo več sredstev in tistimi, kjer se zbere manj sredstev, potrebe po vlaganju pa so večje. Iz vsega navedenega sledi, da je treba poiskati pravilno razmejitev med pristojnostmi centralnega DS in obratnih delavskih svetov.

Pojavljajo se glasovi - tudi nekateri komunisti so takega mnenja, češ da je pri nas samoupravljanje preveč centralizirano, da imajo obratni DS premajhne kompetence, da se njihovi predlogi ne upoštevajo na CDS itd. Vprašajmo se, o čem so naši obratni DS največ razpravljali? Odgovor bo dokaj lahak, saj so tekle burne razprave samo takrat, ko se je odločalo o pravilniku o delitvi osebne dohodka in o delitvi čistega dohodka. Vsakdo bi rad imel čim večje osebne dohodke, ne glede na to, če so za to dani realni pogoji ali ne. Kadar pa se je razpravljalo o proizvodnih planih, o dvigu storilnosti, o zmanjšanju proizvodnih stroškov, o zmanjšanju števila izostankov itd., so bile razprave bolj redkobesedne. To nakazuje dejstvo, da so obratni delavski sveti preveč enostransko usmerjeni in ne znajo poiskati samega sebe in pravic, ki jim pripadajo. Z omejevanjem samoupravljanja na delitev osebnih dohodkov, je prav gotovo njegov interes slej ko prej individualno omejen in izgublja smisel za gospodarjenje.

Ena od zelo pomembnih osnov za utrjevanje samoupravljanja je brez dvoma dobro izpeljano, spodbudno nagrajevanje po delu. Čeprav naše podjetje še ni staro niti dve leti, smo v tem kratkem času sprejeli že dva pravilnika o

delitvi osebnih dohodkov in pravilnik o delitvi čistega dohodka. Če primerjamo drugi pravilnik o delitvi OD s prvim, moramo ugotoviti, da je zadnji kvalitetnejši, posebno še, ker vsebuje tudi gibljivi del. Toda zopet se na terenu pojavljajo kritike, češ da so merila nepravilna, da med posameznimi delovnimi mesti ni pravega sorazmerja, da je nepravilno, če revirni vodja zasluži več kot direktor itd. itd. Ali je v tej kritiki tudi zrno resnice? Prav gotovo da je, kajti težko je postaviti za vse res objektivna in pravična merila, zlasti še ko nimamo izdelanih profilov posameznih delovnih mest. Pri tem mislimo na poslovnik, ki se res pripravlja, a še ni zagledal belega dne.

Če abstrahiramo objektivnost meril, moramo očitati pravilniku, da ni v celoti uveljavil principa delitve po delu. Še najbolj dosledno je ta princip speljan na osnovnih delovnih mestih v neposredni proizvodnji, t. j. pri sekaču, gojitelju, nakladalcu itd. Tu je v povprečju dosežena najvišja stopnja povezave in odvisnosti osebnih dohodkov z rezultati dela. Čim bolj se odmikamo od teh osnovnih delovnih mest, tem bolj nejasno in neprecizirano postaja delo in njegovi elementi, ki naj bi služili kot osnova nagrajevanju. Z našim pravilnikom smo prišli do upravitelja obrata, medtem pa so strokovni delavci na upravi, kakor tudi administrativni kadri po obratih in na upravi še vedno nagrajevani po času in položaju, kar pomeni, da prejemajo svojo plačo neodvisno od rezultatov, ki jih dosega pri svojem delu. Čim prej bo potrebno tudi organizatorje proizvodnje, tehnične, komercialne, administrativne in druge strokovne kadre pri delitvi nujno postaviti v neposredno odvisnost od uspeha osebnega dela, skupnih poslovnih uspehov podjetja in od produktivnosti dela vsega delovnega kolektiva. To je sicer precej težka in zamotana naloga, toda, če hočemo doseči večjo produktivnost, ki je v precejšnji meri odvisna prav od delitve, potem se moramo reševanja te naloge takoj lotiti z vso vnemo in temeljitostjo. Tako bodo odpadli tudi več ali manj upravičeni očitki našega gozdnega delavca, ki mora v slabem vremenu izdelati toliko in toliko kubikov gozdnih sortimentov, če hoče, da prvega ne bo dobil prazne kuverte, medtem pa imajo tisti, ki sede v pisarnah na toplem pod streho zagotovljeno razmeroma dobro plačo, ne da bi jim pri tem kdo ocenil koliko dopisov, računov, vknjižb in podobno so naredili.

Pri iskanju notranjih rezerv je ugotovljeno, da gre veliko število izgubljenega časa na račun deževnih dni. S pravilno organizacijo dela bi se dalo tudi tukaj poiskati rezerve. S postavljanjem provizoričnih streh na primernih mestih v bližini delovišč bi lahko omogočili delavcem, da bi v primeru dežja lahko nemoteno maklali celulozo. To je zlasti aktualno v letošnjem letu, saj dobro vemo kako napet plan bukove celuloze imamo (23.000 prm nasproti lanski realizaciji, ki je znašala okrog 9.000 prm).

Napačno bi bilo iskati vzroke za nizko storilnost in preveliko izgubo delovnega časa samo pri neposrednih proizvajalcih. To bi bilo hkrati tudi krivično in neobjektivno, saj znaša razmerje med delavci v proizvodnji in uslužbenci (administrativno in tehnično osebje) 68:32, kar pomeni, da imamo kar 1/3 uslužbencev. Mimogrede naj omenim, da se je v primerjavi z lanskim letom relativno število uslužbencev povečalo za 3 %, kljub temu, da se je celokupno število delavcev, kot že rečeno, zmanjšalo za 6 %.

Medtem ko se pri delavcih v neposredni proizvodnji njihov učinek lahko izmeri n.pr. po številu izdelanih kubikov, številu očiščenih hektarov, številu posajenih sadik itd., pa je to s številčnimi pokazatelji n.pr. pri logarjih, revirnih vodjih in administrativnem kadru, malo težje prikazati. Ne glede na to pa lahko iz izkušenj ugotovimo, da je tukaj fond delovnega časa prav tako malo, če ne celo še manj izkoriščen, kot pri delavcih. Podatki povedo, da je pri nas zaposlenih 80 logarjev in 26 revirnih gozdarjev, torej kar 106 ljudi, ki vodijo neposredno izvajanje del v operativni. Res je to na prvi pogled visoka številka, vendar če imamo pred očmi naše degradirane gozdove, ki so potrebni široke strokovne dejavnosti, potem lahko mirno trdimo, da strokovnega kadra ni preveč. Postavlja pa se pri tem vprašanje v kolikšni meri je ta strokovni kader angažiran in kakšna je njegova strokovna usposobljenost. Na splošno bi lahko rekli, da se naši strokovni kadri preveč odmikajo od konkretnega dela v gozdu in porabijo preveč časa za takozvano kontrolo in opazovanja. Dodimo pri tem odkriti in se vprašajmo, ali bi našemu logarju padla krona z glave, če bi tudi sam prijel za vrnik in pri čiščenju n.pr. pomagal delavcem. Ne bi mogli trditi, da nimamo tudi takih logarjev, toda na žalost jih je bolj malo, medtem ko je večina takih, ki le oddaleč opazujejo delavce, se usta-

vijo zdaj pri eni, zdaj pri drugi skupini, malo pokramljuje, večino svojega časa pa zapravijo pri "obhodu" terena. Ali smo res tako bogati, da bo en logar kontroliral tri delavce in ne bo pri tem premaknil niti veje, ki leži na podmladku? Če bomo delali tako, potem bo res prišel do izraza pregovor, ki pravi, da "šuma raste dok šumar spava". Navadno lahko ugotovimo, da je pri takih logarjih, ki veliko "kontrolirajo" svoj teren, slabo vzpostavljen gozdni red na sečišču, da je kvaliteta opravljenih gojitvenih del slaba, da lahko najdemo tu pa tam lubadarke, da črne sečnje niso prijavljene itd. Brez dvoma je pri takih ljudeh tudi strokovnost zelo problematična. Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi take ljudi premestili na delo pri gojenju? Njihova strokovnost, če jo sploh imajo, bi tam prišla bolj do izraza, režija pa bi se občutno zmanjšala.

Glede porazdelitve dela med logarji in revirnimi gozdarji lahko ugotovimo, da je povsod tam, kjer je delo pravilno porazdeljeno, stvar v redu. To pa v največji meri zavisi od organizacijskih sposobnosti revirnih vodij. Resnici na ljubo povedano, je pri nas v večini primerov tako, da se opravila revirnega vodje in logarja prekrivajo, t. j. da eden in drugi opravljata iste posle. Druga skrajnost se odraža tudi v tem, da revirni vodja predstavlja samo vmesno stopnjo pri prenosu "komande" od upravitelja na logarja, pri čemer je za vsako storjeno napako kriv logar, ki je navadno še strokovno slabo podkovan.

Potrebe po spremembi oblike in obsega dela na posameznih delovnih mestih bo moral čimprej rešiti novi poslovnik podjetja. Če bo v njem precizirano opravilo posameznika na delovnem mestu, ne bo prišlo do prepletanja ali ponavljanja istih opravil in lahko se bo sprostila precejšna rezerva delovnega časa. Pri tem bo treba postopati radikalno, pa čeprav se bo pojavilo vprašanje odvečne delovne sile in potrebe po premeščanju na neposredna delovna mesta v proizvodnji.

Ugotavljamo, da tudi odnos strokovnih služb, predvsem taksacije, do operative ni pravilen in da bi bilo treba marsikaj spremeniti v obojestranskih odnosih.

Pri izdelavi gozdnoureditvenih načrtov ni dovolj, če se zadovoljimo samo z izdelavo načrtov, katerih potrditev se je vsaj v dosednji praksi zavlekla za nekaj let. Prvi pogoj je, da so ti načrti kvalitetno izdelani, drugi pa, da se v praksi dosledno izvajajo. Pri tem mora biti tesnejša povezava taksacije z obrati, obrati sami pa morajo imeti večje razumevanje za izvajanje tekočih taksacijskih del. Nikakor se ne bi smelo dogajati, da nekateri kmetje sekajo les v parcelah, ki so bile izločene za SLP (primer na GO Črmošnjice in GO Novo mesto), ali pa da se vsled slabega vzdrževanja mej med oddelki in odseki, le-te izgubijo in jih je treba ponovno obeleževati. Malo več pozornosti bi bilo treba posvetiti tudi službi, ki ureja arondacijo gozdov. Mogoče je eno delovno mesto, ki je pri nas zasedeno v to svrhu, premalo za tako obširno področje.

Včasih pride do določenih nasprotij tudi med gradbenim obratom in gozdnimi obrati. Slednji zatrjujejo, da bi bilo marsikakšno delo opravljeno ceneje, če bi ga izvajali v lastni režiji, kakor pa če to delo prevzame gradbeni obrat. Jasno je, da gradbeni obrat ne more opraviti vseh del, ker so lokacije zelo raztresene, jasno pa je tudi, da smotrnejša delitev dela in mehanizacija (buldožer, kompresorji, drobilci) zahtevata centralno izvajanje vseh večjih del, predvsem novogradenj gozdnih cest in podobno. Manjša dela, kot so rekonstrukcije cest, tekoča popravila stavb itd. pa naj bi izvajali obrati po predhodno izdelanih načrtih in predračunih ob strokovnem nadzoru s strani gradbenega obrata.

Resno se je treba zamisliti nad zmanjšanim odkupom iz zasebnega sektorja gozdarstva, ki je za okrog 10.000 m³ letos manjši. To je kar lepa količina, ki bi naši lesnopredelovalni industriji prišla še kako prav. Vzrokov za manjši odkup je več, vendar so v glavnem objektivni.

Pred kratkim je bilo zelo aktualno podružbljanje zasebne gozdne proizvodnje in sklepanje dolgoročnih in kratkoročnih kooperacijskih pogodb. Nadaljni ukrep je bil formiranje kooperantskih cen, ki so v povprečju za 1000 din po kubiku večje od nekooperantskih. S prevzemom sortimentov pri panju smo kooperantom omogočili pravičnejšo odmero prispevka za gozdni sklad in ga razbremenili plačevanja

progresivne lestvice. Z namenom, da bi zasebnega lastnika čim bolj pritegnili in mu vsaj delno omogočili sodelovanje pri nekaterih zadevah, samo pri vseh gozdnih obratih formirali v lanskem letu svete kooperantov. Ti sestanki svetov kooperantov so bili zelo dobro obiskani, na njih pa so obravnavali tekočo problematiko v zvezi z odkupnimi cenami, planom gojitvenih del, razporeditvijo sredstev namenjenih za popravila gozdnih poti, skratka sveti kooperantov so dosegli svoj namen. Tako je bilo s kooperacijskimi pogodbami zajetih okrog 33 % gozdnih posestnikov, 42 % površin in vsa tista blagovna proizvodnja, ki ni tako ali drugače ušla po črnih kanalih. Torej so bili naši ukrepi res številni in vsestranski, vendar je kljub vsemu odkup nižji. Pa ne samo to! Tudi prispevki v občinske gozdne sklade, iz katerih črpamo sredstva za izvajanje gozdnogojitvenih del, so se v vseh štirih občinah očitno znižali. Z drugo besedo povedano, smo storili res veliko, toda kljub temu nam je padla sekira v blato in ne v med, kakor smo pričakovali. Zaradi vsega navedenega tudi ni čudno, če se nekateri naši gozdarji sprašujejo, zakaj je splah bilo treba sklepati toliko dolgoročnih kooperacijskih pogodb in potrošiti zanje celo goro papirja. Nekaj koristi pa pri tem vendar le imamo. Če ne drugega, pa vsaj to, da smo kmeta nekako pritegnili k sodelovanju in mu omogočili načrtnejše gospodarjenje z njegovim gozdom.

Prav gotovo so bili tudi dosedanja predpisi s področja gozdarstva v marsičem zastareli in pomanjkljivi. Zato je skrajni čas, da dobimo nov republiški zakon o gozdovih in z njim v zvezi tudi vrsto predpisov. Kakor je poznano je predlog zakona že dalj časa v razpravi, pred kratkim pa ga je obravnaval tudi republiški izvršni svet. Kmalu ga bo sprejela tudi republiška ljudska skupščina. Težišče novosti v predlogu je na tistih določbah, ki urejajo vprašanje prihodnjega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi in povezovanja tega gospodarjenja s splošno gospodarsko politiko in družbeno - ekonomskim sistemom. Nov republiški zakon postavlja odgovornost in dolžnost gozdnogospodarskih organizacij pri gospodarjenju z gozdovi občanov v enako razmerje z odgovornostmi in dolžnostmi pri gospodarjenju z družbenimi gozdovi. Neposredne pravice, ki izvirajo iz lastništva gozdov ostajajo kmečkemu lastniku take kot so bile doslej. To so predvsem pravice v lesu za domačo porabo, prednost pri opravljanju vseh del, pravica do stelje itd. Novost predstavlja tudi določilo, da imajo kmečki lastniki

gozdov po svojih zastopnikih pravico sodelovanja v vseh samoupravnih organih gozdnogospodarske organizacije v zadevah, ki se kakorkoli tičejo gospodarjenja z gozdovi občanov. Aktivno vključevanje kmečkih proizvajalcev v neposredno upravljanje pomeni povsem nov element v odnosih in daje upanja, da se bo stanje popravilo. Nadalje se bodo ukinili občinski gozdni skladi, namesto njih pa se bo pri gospodarski organizaciji, podobno kot za družbene gozdove, uvedla biološka amortizacija.

In kakšni so bili in kakšni so naši napor pri vlaganju v gozdove z namenom, da bi v čim krajšem času proizvajali čim več lesne surovine? Moram reči, da smo v tem pogledu v Sloveniji med vsemi gozdnimi gospodarstvi na prvem mestu. O tem zgovorno pričajo tudi številke. Tako smo v letu 1964 porabili za gojitvena in varstvena dela 168 milijonov dinarjev, kar ob upoštevanju skupne površine zasebnih in družbenih gozdov, ki znaša 74.570 ha pomeni, da smo samo za ta dela (brez cest, urejanja in ostalih vlaganj) vložili povprečno za vsak hektar površine 2.250 din. Za primerjavo naj navedem, da je v letu 1964 znašalo neposredno biološko vlaganje v republiškem merilu povprečno 1.080 din na ha v gozdovih občanov in 2.360 din na ha v družbenih gozdovih. Poleg tega, da smo v tem pogledu nad republiškim povprečjem, smo zaradi pičlo odmerjenih sredstev vsa gozdnogojitvena dela bremenili z izredno nizkimi režijskimi stroški, samo da bi bil fizični obseg del čim večji. To pomeni, da smo z nizkimi cenami počistili, obželi, pogozdili itd. veliko več hektarjev, kot bi jih v primeru, če bi ta dela bremenili z večjo režijo.

Gledano z gozdarskega stališča je taka politika povsem pravilna. O tem nam pričajo doseženi rezultati. Že osnovanih 770 ha intenzivnih nasadov iglavcev (letošnji plan predvideva osnovanje nadaljnjih 180 ha), letno pogozdenih okrog 150 ha na klasičen način, 1000 ha izvršenih negovalnih del v nasadih, 400 ha redčenj, 1200 ha čiščenj mladih kultur, 320 ha dognojevanja z umetnimi gnojili in obseg drugih del potrjuje navedeno trditev. Povdariti pa moramo, da bi bile potrebe po gojitvenih delih še večje. Vzemimo samo primer premene belokranjskih stelnikov. Če izdelan investicijski program zajema 5.000 ha površin. Če bi samo v Beli krajini osnovali letno 250 ha površin, bi potrebovali kar 20 let. Kje pa so še potrebe po takih premenah na področju občin Novo mesto in Trebnje.

Naši organi samoupravljanja so pokazali veliko razumevanja za vlaganje v gozdove, saj so pri razporejanju sredstev dali vedno prednost panogi 311. Z ozirom na dejstvo, da je proizvodnja lesa v gozdovih, ki imajo poleg tega še drug pomen v narodnem gospodarstvu (ugoden vpliv na klimo, rekreacija itd.) ne samo problem kolektiva, ki s temi gozdovi gospodarji, ampak tudi problem širše družbene skupnosti, bi morala le-ta na nek način omogočiti in zagotoviti tajno gozdno proizvodnjo. Ta moment je še toliko bolj podkrepljen z dejstvom, da se efekt investicij v gozdarstvu pokaže šele po daljšem razdobju, zaradi česar sam kolektiv morda, vsaj po navadah sodeč, ne bi bil v tolikšni meri zainteresiran za tovrstne investicije. Vse to narekuje potrebo po čim večjih sredstvih, ki bi jih gozdarstvo na Dolenjskem potrebovalo za enostavno in razširjeno reprodukcijo, pri čemer samo ni sposobno ustvariti toliko sredstev, kolikor znašajo potrebe. Od kje naj bi dobili ta sredstva? Prav bi bilo, če bi se zbirala v neki republiški centrali, svoje prispevke pa naj bi dajali tisti, ki so najbolj zainteresirani za večjo proizvodnjo lesa. To so v prvi vrsti mehanična in kemična lesnopredelovalna industrija, rudniki in končno tudi tista gozdno-gospodarska območja, ki ustvarjajo veliko več sredstev kot znašajo njihove potrebe po vlaganju. Prvi korak v tem smislu je bil že storjen v letošnjem letu, ko smo iz sredstev republiškega proračuna dobili 37 milijonov kreditov za osnivanje intenzivnih nasadov iglavcev. Če teh sredstev ne bi dobili, potem bi morali močno zmanjšati plan gojitvenih del, kar bi pomenilo korak nazaj. Potreba po takih kreditih bo prihodnja leta še večja, zlasti še ker novi ukrepi v gospodarstvu, vsaj kot izgleda, ne obetajo gozdarstvu ravno ugodnega položaja.

Struktura kvalifikacije naših delavcev in uslužbencev je dokaj žalostna. Od skupnega števila zaposlenih gozdnih delavcev je 37 % nekvalificiranih, 41 % polkvalificiranih, 21 % kvalificiranih in le 1 % visokokvalificiranih. Podobno stanje, ki kaže na velik procent nižje kvalifikacije, oziroma nepopolne strokovne izobrazbe, je tudi pri naših logarjih, od katerih ima samo 18 % logarsko šolo, medtem ko ima preostalih 82 % samo razne tečaje, v nekaterih primerih pa tudi tega ne. Pri našem administrativnem kadru ima kar 67 % nižjo, 32 % srednjo in le 1 % višjo strokovno izobrazbo. Če primerjamo druga gozdna gospodarstva v Sloveniji, se tudi s številom zaposlenih inženirjev in tehnikov ne moremo pohvaliti.

Vsega je v podjetju zaposlenih 16 gozdarskih inženirjev in 39 gozdarskih tehnikov, kar je z ozirom na obširne naloge, zlasti s področja gojenja gozdov, odločno premalo.

Ti skopi podatki pričajo, da je kvalifikacijska struktura zaposlenih zelo neugodna in da bo v tem smislu potrebno napraviti velike premike, če hočemo, da bo naše delo bolj kvalitetno in cenejše. Potrebno bo preko raznih seminarjev, zlasti v zimskem času, posvetiti več pozornosti izobraževanju delavcev, s pravilno politiko štipendiranja, za kar bi morala kadrovska komisija in socialno kadrovska služba izdelati dolgoročen program potreb, pa omogočiti strukturne premike tudi v pogledu strokovnosti vodilnih kadrov. Ideja o osnovanju lastnega izobraževalnega centra mora še nadalje ostati živa. Ta center smo namreč nameravali graditi letos, toda zaradi pomanjkanja sredstev so bila izvršena samo pripravljalna dela.

Prav tako, kot je splošno izobraževanje potrebno za naše delavce, je za komuniste potrebno izobraževanje na idejno - političnem področju. Naše osnovne organizacije so to vprašanje malo preveč zanemarile. Suhoparni sestanki morajo postati živahnejši, tako, da bo vloga komunistov vidna na vsakem koraku.

Po poročilu se je razvila živahna razprava v kateri je sodelovalo precejšnje število navzočih. Razprava je osvetlila veliko problemov in nakazala njihovo rešitev, pri čemer je bil dan poseben poudarek aktiviranju notranjih rezerv in utrjevanju delavskega samoupravljanja. Zaradi pomanjkanja prostora navajamo samo nekaj važnejših sklepov, ki jih je konferenca sprejela. Le-ti so naslednji:

1. Sistem nagrajevanja v delovni organizaciji je izpeljati tako, da bo čimveč članov kolektiva nagrajevanih na podlagi učinka in izpolnjevanja norm.
2. Izpopolniti je sistem samoupravljanja in v zvezi s tem prenesti čimveč pristojnosti na obratne delavske sveste, seveda v okviru možnosti in specifičnosti gozdarske panoge.
3. Utrditi je odnose med ekonomskimi enotami predvsem pa uvesti tesnejše sodelovanje med obratom za gozdarsko načrtovanje in gradbenim obratom nasproti gozdnim obratom.

4. Utrjevati delovno disciplino na vseh delovnih mestih.
5. Nadaljevati z začeto prakso obnove gozdov in osnova-
nja intenzivnih nasadov zaradi preskrbe lesne indu-
strije z osnovnimi surovinami.
6. Izdelati je dolgoročni program izobraževanja delav-
cev z lastnimi predavatelji in težiti za osnovanjem
lastnega izobraževalnega centra.
7. V zvezi z uvajanjem novih gospodarskih ukrepov je
izvršiti potrebne priprave predvsem v okviru sindi-
kata in Zveze komunistov.
8. Čimprej je izdelati poslovnik podjetja in sicer naj
bodo iz opisa razvidne vse naloge posameznega delov-
nega mesta. Pri izdelavi tega akta naj bi sodelovalo
čimveč članov kolektiva; dela med delovnimi mesti naj
bodo pravilno razdeljena.
9. Po pristojnih organih naj se prouči in dopolni pra-
vilnik o delitvi čistega dohodka, ki naj se razdeli
čim bolj pravično na posamezne delovne enote.
10. Pri razdeljevanju plana tehničnega lesa za prihodnje
leto naj se upoštevajo velike potrebe za lokalno po-
trošnjo - maloprodajo, kateremu vprašanju naj bi se
dalo več poudarka tudi s strani Novolesa, oziroma
lesne industrije.

Ob koncu je konferenca izvolila tudi novi sekretariat
aktiva komunistov Gozdnega gospodarstva. Izvoljeni so
bili:

1. Petrič ing. Jože, uprava
2. Mehle ing. Konrad, GO Novo mesto
3. Vrlinič Rade, GO Črnomelj
4. Haler Ernest, GO Črmošnjice
5. Vlašič Anton, GO Podturn

ing. Jože Petrič

P O R O Č I L O
O POSLOVANJU GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO
V ČASU OD 1. 1. do 30. 6. 1965

Z namenom, da bi bili vsi člani kolektiva podrobneje seznanjeni s poslovanjem naše delovne organizacije v prvem polletju 1965, objavljamo v pričujoči številki poslovno poročilo za prvo polletje 1965 v celoti. Iz poročila je razvidno, kakšen je bil poslovni uspeh naše delovne organizacije, hkrati pa so nakazani tudi potrebni ukrepi, katere bomo morali podvzeti v bodoče, če hočemo, da bo naše poslovanje tudi po gospodarski reformi uspešno. Zato priporočamo vsem članom kolektiva, da poročilo skrbno preberejo in v njem najdejo samega sebe, oziroma svojo delovno enoto.

I. POGOJI POSLOVANJA V I. POLLETJU 1965

1. Plan finančnega obsega proizvodnje za I. polletje 1965 je postavljajal povečanje proizvodnje v gozdno-gojitvenih delih, medtem ko je plan eksploatacije gozdov ostal na istem nivoju kot v letu 1964. Občutno pa je bil povečan plan proizvodnje maklane celuloze in sicer od 8.300 prm na 23.000 prm. Plan finančnega obsega drevesnic se je povečal vsled večjih površin, ki so bile vključene v proizvodnjo v letu 1965. Fizični obseg proizvodnje se je v glavnem povečal razen v gradbenem obratu, kjer je prišlo vsled restrikcij investicij do znižanja proizvodnje. Plan proizvodnje za I. polletje je bil v celoti dosežen ali celo presežen.
2. Na proizvodnjo v I. polletju 1965 so predvsem vplivali naslednji pogoji:
 - Na vse panoge dejavnosti našega podjetja so predvsem neugodno vplivale vremenske razmere, tako da se je povečala izguba delavnega časa za 110.441 ur ali 33 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Neugodno vreme ni samo vplivalo na izgubo delavnega časa, temveč je tudi oviralo pravočasno izvrševanje del v drevesnicah, kar je povzročilo dodatne stroške.

- V tem obdobju so se zlasti povečali stroški storitev privatnikov, katerih je velik delež v naših poslovnih stroških (vozniki, nosači pri spravilu lesa).
- Občutno se je v tem obdobju povečala tudi amortizacija za regeneracijo gozdov (za 25 %), kar vsekakor občutno znižuje dohodek podjetja, hkrati pa nam omogoča večji obseg gozdnogojitvenih del.
- Pri proizvodnji v I. polletju se je občutilo veliko pomanjkanje rezervnih delov pri mehanizaciji in pomanjkanje gum pri prevoznem parku. Vse to je imelo za posledico, da se je moral del proizvodnje izvršiti ročno kljub obstoječi mehanizaciji.

Vsled neurejenih predpisov v prometu z lesom je precej velik delež lesa iz gozdov zasebnikov odhajal mimo podjetja. Zato je bilo podjetje primorano iskati možnosti za ekonomičnejše poslovanje v notranji organizaciji poslovanja in iskanju skritih rezerv.

Iz navedenih pogojev se da zaključiti, da se je podjetje znašlo letos v znatno slabših pogojih gospodarjenja kot v prejšnjem letu.

Podjetju je uspelo, da je z boljšo organizacijo dela in uvedbo mehanizacije pri manjšem številu zaposlenih realiziralo višji fizični obseg proizvodnje kot v lanskem letu. Posebno se je povečal obseg proizvodnje zaradi maklanja celuloze, ki terja velike količine ročnega dela. Da je bil dosežen ta uspeh, je glavna zasluga v dvigu produktivnosti, ki se je dvignila za 11 % napram preteklem obdobju, prav tako pa se je znižalo število neopravičenih izostankov za 30 %. Na boljše poslovanje v I. polletju je v precejšnji meri vplivalo uvajanje nagrajevanja po učinku delovnih mest, ki so bili prej plačani po času. Prav tako je tudi na znižanje stroškov poslovanja vplivalo nagrajevanje delovnih enot po uspehu poslovanja, ki se je sicer začelo že v letu 1964, boljše rezultate pa je pokazalo šele v letu 1965. Posledica tega je, da so delovne enote zniževale tako neposredne in posredne stroške poslovanja. Delovne enote niso najemale nove delovne sile in so realizirale proizvodnjo pri nižjem številu zaposlenih,

kar je omogočilo znižanje posrednih stroškov (plačane prekinitve dela, HTV sredstva).

V I. polletju je bilo podjetje vsled pomanjkanja obratnih sredstev prisiljeno, da spremeni svojo prodajno politiko do kupcev, pri čemer je pričelo posvečati večjo pozornost plačilni sposobnosti kupcev in pričelo uvajati način prodaje, ki zagotavlja takojšnje plačilo. Na ta način je podjetje začelo reševati problem obratnih sredstev, ki je bil posebno pereč v največji sezoni odkupa lesa. Podrobnejša problematika posameznih dejavnosti je razvidna iz posameznih poročil strokovnih služb.

1. POROČILO O DREVESNIČARSTVU

Gozdno gospodarstvo Novo mesto gospodari z gozdovi na površini cca 75.000 ha, od katerih je cca 12.000 ha površin takih, ki nujno kličejo po premeni ali obnovi. Te površine zajemajo degradirane gozdove steljnike in grmišča.

Za obnovo navedenih površin in tekoča pogozdovanje potrebuje podjetje letno 1,200.000.- do 1,500.000 sadik. Da se zagotovi redni dotok potrebnega sadilnega materiala se je podjetje odločilo za proizvodnjo sadik v lastnih drevesnicah. Poročilo se nanaša na 27.5 ha obdelovalne površine, od katere je točasno neproduktivne le 1,5 ha, katera pa bo vključena v proizvodnjo že v tekočem letu.

Zaradi velikih površin, pravočasne obdelave, znižanja delovne sile in cenejše proizvodnje je CDS odobril nakup najnujnejše mehanizacije (traktorski priključki in motorni okopalniki) v znesku 4,050.000 din. Navedena mehanizacija je v celoti dobavljena in tudi že delno v uporabi. Za čas poročanja posredujemo podatke le za delovanje okopalnikov, kar smo lahko v tem kratkem času uporabe ugotovili. Nedvomno je uporaba mehanizacije viden napredek v znižanju proizvodnih stroškov že v poiskusnem obratovanju. S priučitvijo ljudi na delovnem mestu in dobrim poznavanjem delovnega stroja, smo prepričani, da bomo dosegli večje uspehe, kot v poiskusnem obratovanju.

Primer ročnega okopavanja in rahljanja za 1 ha:

norma ha	potrebnih ur	stroški din
0,03	231 á din 180	41.580

Primer strojnega okopavanja in rahljanja za 1 ha:

norma ha	potrebnih ur	stroški din
0.50	14 á din 1.000	14.000

V spomladanski sezoni oziroma v I. polletju tekočega leta smo v glavnem izvršili sledeča dela:

1. Fikiranje	smreke	kom	555.000
	macesna	kom	23.000
	rdečega bora	kom	57.000
	gladkega bora	kom	20.000
2. Setev	smreke	ha	0.50
	gladkega bora	na ha	0.20
	rd. hrast	ha	0.05

Poleg navedenega so bila izvršena še ostala dela kot izkop sejank in presejank, priprava zemljišča za pikiranje in setev, zasenčevanje setve, preventivno škropljenje, vsa dela vzdrževanja obstoječih kultur (pletje in okopavanje). Vsa glavna dela v drevesnicah so normirana.

Odraz normiranja del in uvajanja mehanizacije se vidi v prikazu porabljenih ur v primerjavi z letom 1964 za I. polletje na isti obdelovalni površini v približno enakem obsegu del.

Prikaz izvršenih ur za I. polletje - primerjava 1964-1965

1964	1965
izvršene ure 40.732	izvršene ure 34.743

Upadanje efektivnih delovnih ur se odraža predvsem v zamenjavi ročne obdelave zemljišča s strojno obdelavo (motorni okopalniki).

Priznava, da je bila spomladanska sezona za izvršitev pletve, pikiranja, posebno pa še setve zelenega bora skrajno neugodna zaradi močnega stalnega deževja in hladnega vremena. Setev smreke je v celoti uspela dobro. Setev zelenega bora, ki je vezana na predhodno namakanje (14 - 21 dni)

je iz spredaj navedenih vzrokov popolnoma propadla (gnitje kalčkov).

Pri vseh delih je treba utrjevati plačevanje po učinku. Dalje bolje izkoriščati obstoječo mehanizacijo in izboljšati spremljavo delovnih učinkov po fazah dela. Navedeni ukrepi so potrebni za doseg čim cenejše proizvodnje sadilnega materiala, ki je nam nujno potreben za obnovo obstoječih in osnivanje novih nasadov.

2. POROČILO O REALIZACIJI GOZDNOGOJITVENIH DEL

Za realizacijo gozdnogojitvenih del v I. polletju 1965 je značilen znatno povečan obseg del kot v istem obdobju leta 1964. To povečanje gre predvsem na račun pogozdovanja in dognojevanja nasadov, kar je pozitivno predvsem z ozirom na to, da je letni plan pogozdovanja in osnivanja intenzivnih nasadov precej visok in bi ga bilo sicer jeseni ob morebitnem neugodnem vremenu težko izpolniti v celoti.

Realizacija klasičnega pogozdovanja s spopolnjevanjem in osnovanjem intenzivnih nasadov po posameznih gozdnih obratih in sektorjih lastništva je naslednja:

GO	Osnov. pog. ha			Inten. nas. ha			Skupaj ha		
	SLP	ZAS	SK	SLP	ZAS	SK	SLP	ZAS	SK
Novo mesto	17.79	0.50	18.29	-	5.25	5.25	17.79	5.75	23.54
Straža	3.50	4.65	8.15	-	3.50	3.50	3.50	8.15	11.65
Podturn	8.78	0.93	9.71	-	-	-	8.78	0.93	9.71
Črnomelj	-	2.12	2.12	7.14	7.30	14.44	7.14	9.42	16.56
Črmošnjice	0.48	3.00	3.48	-	-	-	0.48	3.00	3.48
Trebnje	-	4.08	4.08	-	-	-	-	4.08	4.08
Metlika	-	9.25	9.25	-	-	-	-	9.25	9.25
Skupaj:	30.55	24.53	55.08	7.14	16.05	23.19	37.69	40.58	78.27
Skupaj v I. polletju 1964	10.00	12.00	22.00	-	5.0	5.0	10.00	17.00	27.00

Iz tabele je razvidno, da je realizacija pogozdovanja v letošnjem I. polletju več kot za trikrat večja, kot je bila v I. polletju 1964. To je popolnoma v skladu s povečanim letnim planom v letošnjem letu. Če primerjamo

lanskoletno realizacijo z letošnjim planom in realizacijo v I. polletju dobimo naslednjo sliko:
(v pošteev sta vzeta oba sektorja lastništva):

Vrsta nasadov	Realizacija 1964	Plan 1965	Realizacija do 30.6.65	%
Osnovna pogozd.	109	181	55	30
Intenzivni nasadi	166	192	23	12
Skupaj:	275	373	78	21

Iz razpredelnice je razvidno, da je letošnji plan pogozdovanja za 100 ha večji kot je bila lanskoletna realizacija in da je bilo v spomladanskem času osnovanih 21 % površin, kar je povsem zadovoljiv rezultat.

V zvezi z osnovanjem intenzivnih nasadov in klasičnega pogozdovanja je treba omeniti, da je bil napravljen re-balans plana, ki ga je narekovalo pomanjkanje sredstev v občinskih skladih in novi krediti, ki smo jih dobili za osnovanje intenzivnih nasadov v znesku din 37,250.000 ob 50 % lastni udeležbi. Tako je bil predvsem v zasebnem sektorju plan osnovnega pogozdovanja nekoliko znižan na račun povečanja plana osnovanja intenzivnih nasadov. Čeprav je bilo v spomladanskem času osnovanih 12 % površin intenzivnih nasadov ni bojazni, da ne bi v jeseni izpolnili celotnega plana, kajti dela na pripravah za osnovanje nasadov so v polnem teku (posek in priprava tal, kopanje jam) pa tudi dovolj kvalitetnih sadik bo na razpolago v lastnih drevesnicah. Do začetka sezone jesenskega pogozdovanja bodo priprave izvršene povsod tako, da bo mogoče v kratkem času z dobro organizacijo dela posaditi velike površine.

Za spomladansko pogozdovanje je bilo porabljenno naslednje število in vrste sadik:

	število	vrsta	%
GO Novo mesto	114.950		
GO Straža	43.880	smreka	132.654
GO Podturn	30.970	jelka	99.670
GO Črnomelj	50.577	macesen	26.160
GO Črmošnjice	11.460	duglazija	33.727
GO Trebnje	15.170	rd.bor	20.480
GO Metlika	52.454	zel.bor	3.450
		jesen	3.320
Skupaj	319.461	Skupaj	319.461
			100 %

Značilno za spomladansko pogoždovanje je razmeroma visok odstotek števila porabljenih sadik jelke in duglazije. Na primernih rastiščih pod zastorom leskovega grmovja in na dobrih tleh pod zastorom gabra je bilo posajenih 16 ha jelke, ki je bila nabrana v naravnem podmladku. Uspeh pogoždovanja z jelko je, zahvaljujoč deževnemu spomladanskemu vremenu zelo dober, razen na GO Metlika, kjer se je zaradi nepravilnega nabiranja sadik v naravnem mladju (puljenje), kljub izredno primernemu rastišču, dobršen % posušil (objekt na Božakovem). Na splošno bi lahko rekli, da je povsem na mestu, da se na primernih rastiščih sadi jelka, kajti pogoždovanje z jelko je mnogo ceneje.

Precejšen odstotek duglazije je po uspehu nekako najbolj problematičen. Precej sadik je imelo namreč že v drevesnicah odmrznjene terminalne poganjke, tako, da se jih je nekaj na terenu kmalu posušilo. Druga slaba stran pa je v tem, da se je duglazija sadila v velikih skupinah brez mešanja z drugimi drevesnimi vrstami. Ker je poleg tega neznana tudi provenienca semena, je stvar še toliko bolj kočljiva. Fovsod tam, kjer je posajena duglazija bo potrebno jeseni izvršiti vse varstvene ukrepe za zaščito sadik pred divjadjo.

Vse za spomladansko pogoždovanje porabljene sadike so bile pridelane v domačih drevesnicah (jelka je bila nabrana v naravnem podmladku), razen 114.850 kom smreke, ki je bila nabavljena pri podjetju "Semesadike Mengeš".

Fodobno kot pri pogoždovanju se je ob primerjavi z lanskim obdobjem letos močno povečal tudi obseg dognojevanja z okopavanjem. Fosamezni gozdni obrati so, v obeh sektorjih lastništva, predvsem na intenzivnih nasadih, pa tudi na klasičen način pogoždenih površinah, dognojili oziroma okopali naslednje površine v ha:

Gozdni obrat	Dognojevanje z okopavanjem	Dognojevanje	Skupaj	Poraba gnoj.ton
Novo mesto	75	-	75	17.6
Straža	9	19	28	10
Podturn	9	25	34	10
Črnomelj	26	36	62	10
Črmošnjice	61	-	61	20
Trebnje	90	2	92	30
Metlika	21	-	21	10
SKUPAJ:	291 ha	82 ha	373 ha	107.6 ton

V istem obdobju lanskega leta je bilo dognojenih oziroma skopanih 225 ha nasadov. Pri dognojevanju se je uporabljalo kombinirano umetno gnojilo NPK = 4:14:11 in sicer doza 0,10 kg na sadiko (pri manjših sadikah na klasičnih nasadih se je dodajala manjša doza 0,5 - 0,7 kg na sadiko). Uspeh dognojevanja je zelo dober (zdrava barva sadik in večji višinski prirastek), bil pa bi lahko še boljši, če bi pravočasno dobili potrebna gnojila. Dobava se je namreč nekoliko zakasnila, tako da so nekateri obrati končali z dognojevanjem šele v juniju. Z namenom, da bi se dalo rezultate dognojevanja tudi številčno prikazati, so bile na vseh večjih objektih postavljene poskusne površine, kjer se sploh ni dodajalo gnojila, ali pa se je dodajalo v različnih dozah. Prve meritve prirastka bodo že v jeseni pokazale kakšni so rezultati in dale odgovor na upravičenost vloženih sredstev v ta namen.

Od negovanih del bi omenil samo obžetve, čiščenje, redčenje in reševanje iglavcev. Kot navadno je obseg teh del v I. polletju bolj majhen, to pa predvsem zaradi sezonskega značaja dela. Vsa ta dela so do sedaj v polnem teku in ni bojazni, da letni plan, čeprav je postavljen visoko, ne bi bil dosežen. Količinska realizacija po posameznih obratih je naslednja: (v ha)

Gozdni obrat	Obžetev			Čiščenje			Redčenje			Rešev.igl.		
	SLP	ZAS	SK	SLP	ZAS	SK	SLP	ZAS	SK	SLP	ZAS	SK
Novo m.	35	10	45	15	7	22	19	-	19	-	-	-
Straža	9	1	10	4	1	5	-	-	-	1	3	4
Podturn	2	-	2	8	5	13	2	-	2	3	9	12
Črnomelj	17	-	17	32	17	49	16	-	16	-	-	-
Črmoš.	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trebnje	11	10	21	8	47	55	3	14	17	1	7	8
Metlika	-	6	6	6	8	14	-	-	-	-	-	-
SKUPAJ:	84	27	111	73	85	158	40	14	54	5	19	24

Real. v l.

pol. 1964	77	141	218	87	131	218	58	40	48	-	-	-
-----------	----	-----	-----	----	-----	-----	----	----	----	---	---	---

Primerjava z istim obdobjem v lanskem letu pokaže, da je letos obseg spomladanskih obžetev manjši, kar gre deloma na račun povečanega okopavanja sadik (še so sadike okopane v primernem premeru okrog stebelca ni potrebna obžetev), deloma pa na račun varčevanja s sredstvi, ki se kaže v tem, da so bile obžetve izvršene samo tam, kjer je bilo to najbolj potrebno.

Tudi v pogledu čiščenja in redčenja je letošnja realizacija nižja od lanskoletne. Vzroke zato je iskati morda v slabem spomladanskem vremenu, delno pa zaradi večjega obsega spomladanskega pogozdovanja (delovna sila je bila v večji meri zaposlena pri teh delih). Dejstvo pa je, da bodo morali obrati posvetiti čiščenju in redčenju več pozornosti in to predvsem v kvaliteti opravljenih del. Čeprav se je že v lanskem letu in se še vedno ugotavlja, da pri čiščenju kvaliteta del ni zadovoljiva (beljenje in kleščanje predrastkov), se še vedno dogajajo napake, kar vsiljuje pomisleke, da vložena sredstva niso racionalno uporabljena. Vse strokovno osebje mora v bodoče tem problemom posvečati večjo pozornost.

Od varstvenih del naj omenim polaganje in izdelavo lovnih dreves, ki je zadovoljivo, saj ni nikjer prišlo do večjega napada lubadarjev. Tudi slučajni pripadki so bili izdelani v redu, bilo pa jih je kar precej (5.200 m³). Razmeroma največ sredstev iz naslova varstvo gozdov je bilo porabljenih za obnovo in vzdrževanja proti-požarnih pasov ob železniških progah. Pravočasno izvršena dela na teh pasovih in deževno vreme sta preprečila nastanek požarov na najbolj nevarnih mestih. Od rastlinskih bolezni ni bilo večjih poškodb, omembe pa je vreden pojav mehurjevke (*Cronartium ribicola*) na zelenem boru v nasadu pri Hrastovici (GO Trebnje). Bolezen se je pojavila na posameznih sadikah v omenjenem nasadu in na srečo ni zavzela večjega obsega. Ta bolezen bi utegnila postati zelo nevarna, kajti na našem področju so velike površine nasadov zelenega bora.

3. POROČILO SLUŽBE ZA IZKORIŠČANJE GOZDOV

Analiza poseka in izdelave lesa za gozdove SLP v I. polletju 1965 kaže, da je gozdno gospodarstvo kljub težavam, katere je imelo v začetku leta, izpolnilo plan s 55 %. Težava, ki se je pokazala v obliki dolge zime z obilo v višjih legah ležečega snega, se ni v enaki meri odrazila na vseh gozdnih obratih. Medtem ko so gozdni obrati Straža in Novo mesto v prvih mesecih tega leta normalno delali, pa ostali gozdni obrati, predvsem gozdni obrat Podturn, zaradi več kot meter zapadlega snega, niso proizvajali. Vse to je imelo za posledico, da se je po tehnologiji posek lesa listavcev zavlekel skoraj do konca aprila in deloma maja.

Razen težav, ki so nastale kot rezultat višje sile so se pojavili tudi izpadi zaradi pomanjkanja rezervnih delov za popravila motork, kakor tudi pomanjkanja verig. To ima za posledico tudi povečanje odstotka izgubljenega časa, kar povzroča padec storilnosti. Kot je iz analize razvidno, so gozdni obrati posekali in izdelali v gozdne sortimente 12.643 m³ iglavcev in 30.348 m³ listavcev. Te številke predstavljajo v odnosu na letni plan 55 % izvršitve, v odnosu na isto obdobje lanskega leta pa 88 % od izvršitve plana za I. polletje 1964. Kakor v količinskem, tako tudi v kvalitetnem oziru analiza kaže, da je dosežen zelo dober uspeh, oziroma izredno visok odstotek boljših klas in zelo nizek odstotek III. klase (9 % pri listavcih, 8 % pri iglavcih), vendar nam ti odstotki bolj govorijo o konjunkturi lesa, kakor o kvalitetnejši izdelavi z ozirom na veljavni JUS.

Podatki o delovni sili kažejo, da je podjetje v sečnji in izdelavi lesa zaposlovalo 188 delavcev. Ta delovna sila je v 15.409 dneh ali 112.559 urah s 46 motorkami izdelala 42.714 m³ gozdnih sortimentov. Iz teh podatkov izhaja, da je storilnost na 1 delavca 2.8 m³. Na prvi pogled izgleda nizka storitev, kljub temu, da je to tudi povprečna norma za podjetje kot celota. Če pa vemo, da je to povprečje iglavcev in listavcev pa tudi redčenje (teh. les in drva) in da je za 15 % višji kot v lanskem letu, je to kar zadovoljivo. Ni pa zadovoljivo to, da je povprečno število opravljenih dni za celo I. polletje le 82. To nam pove tudi podjetje, da bi z manjšim številom delavcev, kakor tudi z manjšim številom izgubljenih dni opravili isto delo. Kar se tiče povprečnega števila zaposlenih na drzanju bukove celuloze, le-to ni bilo po vseh enotah enakomerno. Seštavek zadnjih treh mesecev kaže 249 delavcev zaposlenih na drzanju celuloze. To število ali povprečno mesečno 83 delavcev je naredilo v 2.857 dneh (21.288 ur) 6612 prm bukove celuloze. Iz tega se tudi vidi, da je ustvarjeno nizko število povprečnih delovnih dni (11) s storilnostjo 2.3 prm na delavca. Tudi v prvih treh mesecih so gozdni obrati različno zaposlevali delovno silo. Nekateri so celo po končani sečnji listavcev premestili vse delavce na drzanje celuloze.

Zaloge lesa po vseh fazah so bile za 5.000 m³ manjše kot v I. polletju lanskega leta (19.931 m³). Od celotne zaloge je 10.955 m³ iglavcev. Ker je pač ostalo, da

bo do konca leta oddano 30.000 m³ iglavcev in 16.000 m³ listavcev je nujno, da posvetijo gozdni obrati več pozornosti zmanjšanju zalog, t.j. spravi in oddaji lesa.

Gozdni obrati so v I. polletju spravili na kamionsko cesto 32.315 m³ in oddali s kamionske ceste 27.940 m³ lesa.

Pri zajemanju blagovne proizvodnje smo dosegli 14 % manj kot v istem razdobju lanskega leta. Podjetje je v I. polletju odkupilo 46.615 m³ ali 70 % letnega plana.

Gozdni obrati so dosegli:

GO Novo mesto	52 %	GO Črmošnjice	76 %
GO Straža	55 %	GO Črnomelj	87 %
GO Podturn	70 %	GO Metlika	60 %
		GO Trebnje	79 %

Glede odkupa iz zasebnega sektorja je treba, da gozdni obrati pokažejo več pozornosti in organizacijskih prijemov za doseg planskih zadolžitev.

4. POROČILO SEKTORJA ZA MEHANIZACIJO

I. Investicije v mehanizaciji

V I. polletju je bila z ozirom na letni investicijski plan nabavljena sledeča mehanizacija, oziroma stroji.

1. Za delo v drevesnicah:

- a/ 5 komadov motornih prekopalnikov
- b/ 2 komada dvobrazdna pluga
- c/ 2 komada krožni brani
- d/ 2 komada klinasti brani
- e/ 1 kom sadilnik "Akord"
- f/ 1 kom reduktor

Skupna vrednost nabavljenih strojev za delo v drevesnicah znaša 4.050.000.- din.

2. Za delo v gradbeništvu:

- a/ 1 komad kompresor "Fagor" v vredn. 2.790.000
- b/ 1 komad vrtalno kladivo v vredn. 150.000

Skupna vrednost nabavljenih strojev v gradbeništvu znaša 2.940.000 din.

3. Za prevoz gozdnih sortimentov:

a/ 1 komad dvigalo HIAB

4. Ostala mehanizacija:

a/ 1 komad motorno kolo NSU v vrednosti 495.000.-

b/ 1 komad moped v vrednosti 241.000.-

c/ 1 komad TAM "Kombibus"

za prevoz ljudi v vrednosti 4,626.000.-

Skupaj v vrednosti 5,362.000.- din

Skupna vrednost celotne nabavljene mehanizacije v I. polletju znaša 12,800.000 din.

Do konca leta je predvidena še nabava žičnega žerjava v vrednosti okrog 10,000.000 din ter še nekaj ostale mehanizacije.

Nabavo mehanizacije iz uvoza vezano na devizna sredstva (HIAB, Hinteregger) je motilo pomanjkanje deviznih sredstev pri našem podjetju in pri narodni banki. V zvezi s tem se je tudi nabava HIAB dvigala zakasnila, nabava žičnega žerjava pa zato tudi ne bo možna v celoti za devizna sredstva.

Kljub tej, še predvideni nabavi strojev, pa prvotno predvideni plan investicij mehanizacije do konca leta ne bo v celoti dosežen, zaradi tega, ker se je s splošno politiko zmanjševanja investicij tudi pri nas v ta namen del sredstev zadržal kot neizkoriščen. Tako bosta odpadla prvotno predvidena kamiona za prevoz hlodovine ter nekaj gradbene in ostale mehanizacije.

Omenim naj, da v letošnjem letu ni bila nabavljena še nobena motorna žaga, čeprav smo imeli namen nabaviti tudi nekaj teh. Vzrok za to je delno v tem, ker se motorne žage katere smo imeli namen nabaviti (Stihl), niso dobile v zadostni količini za dinarska sredstva, delno pa v tem, ker smo čakali na žage izpopolnjene že z amortizerji.

II. Vzdrževanje

Delen izpad v prevozu je nastal zaradi investicijskega vzdrževanja dveh kamionov in dveh traktorjev, ki so se ravno zaradi manjšega izpada vršila v zimskem času. Pričakovati je, da se bo ta izpad^s prevozom v poletnih mesecih

vsaj pri kamionih popolnoma nadoknadil.

Nekoliko bolj kot pri kamionih je prevoz v pomladanskih mesecih motilo pomanjkanje gum pri traktorjih.

Koliko so znašala tekoča in investicijska vzdrževanja prevoznega parka in ostale mehanizacijen, razen motornih žag, v I. polletju v primerjavi s predvidenimi stroški je razvidno iz sledečih podatkov: (glej tabelo št. 1).

Iz navedenih podatkov se vidi, da so stroški vzdrževanja ponekod precej veliki, drugod zopet manjši in, da je torej vredno o njih voditi računa, saj se namreč z rednim in pravočasnim vzdrževanjem preprečijo večji poznejši stroški. Jasnejšo sliko o tem pa bo sicer možno dobiti šele ob koncu leta.

Z namenom boljše in pogostejše kontrole nad vzdrževanjem motornih žag ter tehnike dela z njimi pri delavcih našega podjetja je bil s strani sektorja za mehanizacijo izveden v februarju trodnevni tečaj o vzdrževanju in delu z motorkami za revirne vodje gozdnih obratov. Tečaja se je udeležilo 9 ljudi iz vseh gozdnih obratov. Žal tečaj ni dosegel v celoti svojega namena, saj so nekateri obrati vzelo premalo resno in so na tečaj poslali le po enega predstavnika, kar predstavlja za tiste obrate, ki obsegajo večje območje, odločno premalo. Za delavce Gozdnega obrata Črnomelj je bil izveden v marcu tečaj za delo z motornimi žagami. Tečaja se je udeležilo 17 ljudi. Praksa je pokazala, da so tečaji po 5 ali 6 dni prekratki in da bo treba v bodoče prirejati 10 dnevne tečaje, s polaganjem izpitov na zaključku.

V tem smislu je bil izveden že tečaj na Gozdnem obratu Novo mesto v mesecu juliju.

Za delavce Gozdnega obrata Črmošnjice je bil izveden v aprilu in maju dopolnilni tečaj za tiste delavce, ki že imajo izpit za delo z motoriko z namenom, da se zlasti znanje o vzdrževanju in negi motorke osveži in utrdi.

V marcu je bil izveden tudi tečaj o negi motornih žag za kmete kooperante Gozdnega obrata Črnomelj. Tečaja se je udeležilo 10 ljudi. Pokazalo pa se je, da je en dan le premalo. Prav bi bilo, da se kmetom kooperantom tudi v bodoče nudi podobno pomoč.

PREGLED POPRAVIL IN VZDRŽEVANJA STROJEV

Tabela št. 1

OBRAČ	Kamioni			Traktorji			Mehaniz. v drev.			Gradb. in ost. meh.		
	plan. stroški	Dosež. stroški	%	Plan. stroški	Dosež. stroški	%	Plan. stroški	Dosež. stroški	%	Plan. stroški	Dosež. stroški	%
GO N.mesto	4581000						110400					
GO Straža	1145250	291801	22,5	1254000	2034245	162.2	55200			233488		
GO Podturn	4064100	2116429	52,1	836000	355354	42.5	150800	4940	3,3	945510	48690	5,2
GO Črmošn.	4009350	611591	15,3	-	-	-	40200	7778	19,3	-	-	-
GO Črnomelj	3581000	3478961	97,2	418000	216924	51,9	206000	7181	3,5	-	28455	-
Gradb.obr.	1145000	792748	69,2	418000	384796	92,0	-	-	-	4177667	298585	71,4
SKUPAJ:	18525700			2926000			562600			5356665		

Za pravilno vzdrževanje ter tehniko dela z motornimi prekopalniki - "frezami" - v drevesnicah je bil izveden dvodnevni tečaj v marcu za delavce, ki bodo delali s temi stroji. Tečaj je bil na Gozdnem obratu Fodturn.

Pri vođenju tečaja za delo z motornimi žagami se je pokazalo, da predstavljajo težavo motorke s katerimi naj bi tečajniki v času tečaja delali. Zato bo potrebno v bodoče izločiti iz že delno obrabljenih motork dve do tri motorne žage za potrebe tečaja, ki bodo služile izključno za delo tečajnikov.

Kljub tečajem pa vzdrževanje motornih žag še vedno ni tako, kot to zahtevajo navodila, oziroma kot se tečajniki na tečajih učijo. Kot posledica nepravilnega vzdrževanja se pojavljajo razne okvare, ki izzovejo čestokrat večje škode. Komisija za ugotavljanje škode je v 4 primerih ugotovila, da so bile nastale škode posledica malomarnosti vzdrževanja in je predlagala obratom naj delavce, ki so povzročili te škode kaznujejo. Primerov v katerih ni bilo mogoče ugotoviti vzroka krivca škode pa je še več in verjetno je tudi v teh primerih v precejšnji meri botrovala površnost vzdrževanja.

Skupni znesek popravil motornih žag v I. polletju v obliki rezervnih delov brez delovnih ur mehanika znaša 3,407.557.- din, napram predvidenim 2,948.000.- din. Del teh stroškov v vrednosti 935.131.- din je sicer povrnil DOŽ, vendar so ti stroški še vedno precej veliki in verjetno večji kot bi morali biti.

Da pa se bo v bodoče ta znesek zmanjšal, bo treba na samo vzdrževanje polagati več pozornosti in prirejati tečaje za delo z motorkami, v nekaterih primerih pa podvzeti tudi gotove denarne sankcije. Sama popravila motork je v veliki meri motilo tudi pomanjkanje rezervnih delov, kar pa je bila zopet posledica po eni strani pomanjkanja deviz, po drugi pa verjetno nedovoljno zanimanje uvoznikov za nabavo rezervnih delov.

Naj omenim, da spričo današnje situacije gospodarstva, spričo želja po čim ekonomičnejšem gospodarjenju, verjetno ni več daleč čas, ko bomo razpravljali o motornih žagah, ki naj bi bile last delavca.

III. Količinska realizacija

Polletna količinska realizacija kamionov in traktorjev v ton/km z ozirom na letni plan je razvidna iz sledečih dveh tabel:

REALIZACIJA AVTOM BILOV V ton/km

O b r a t	Skupni ton/km		
	Letni plan	Realizacija	%
GO Novo mesto	300.000	197.865	66.0
GO Straža	75.000	54.790	73.1
GO Podturn	422.000	138.181	32.7
GO Črmošnjice	285.000	138.457	48.6
GO Črnomelj	300.000	139.542	46.5
Gradbeni obrat	75.000	27.166	36.2
skupaj:	1,457.000	696.001	47.8

Iz pregleda je razvidno, da količinska realizacija za I. polletje ni preveč zadovoljiva, saj znaša v celoti za kamione 47,8 % od letnega predvidenega plana. V drugem polletju bo torej stremeti za tem, da se količinski plan v ton/km v celoti realizira, da se prevoz vrši v prvi vrsti z domačim prevoznim parkom in šele potem najame tuje avto-prevoznike.

REALIZACIJA TRAKTORJEV v ton/km

O b r a t	Skupni ton/km		
	Letni plan	Realizacija	%
GO Straža	114.000	43.575	38,2
GO Podturn	76.000	14.618	19,2
GO Črnomelj	38.000	12.100	31,8
Gradbeni obrat	38.000	11.527	30,3
SKUPAJ:	266.000	81.822	30,8

Tudi letni plan traktorjev v ton/km je realiziran le s 30,8 %. Izgleda, da se bo treba v drugi polovici leta precej naprezati če se naj plan prevoza s traktorji v celoti doseže. Kot že rečeno, je realizacijo pri traktorjih motilo pomanjkanje gum, investicijsko popravilo dveh traktorjev na GO Straža in slab odnos traktoristov do traktorjev in njihovega vzdrževanja na GO Podturn.

3. PREGLED IZVRŠENIH OBRATOVALNIH UR ZA GRADBENE STROJE

Vrsta stroja	Enota mere	Letni plan	Realizacija	%
Drobilec kamna	obr. ure.	1400	319	31,9
Buldožer	"	1300	390	30,0
Kompresor-veliki	"	1400		
Kompresor-mali	"	1100	371	16,9
Valjar	"	1100	v popravilu	
Cobra	"	1000	87	8,7

Po sedanjih izgledih gradbena mehanizacija svojega letnega plana ne bo dosegla. Glavni vzrok je v tem, da so se v precejšni meri zmanjšala gradbena dela zaradi zmanjšanih investicij, delno pa je verjetno vzrok tudi v sami organizaciji dela.

5. POROČILO GRADBENEGA OBRATA

Vsled dolgotrajne zime in velikega snega je Gradbeni obrat pričel z delom šele v sredini meseca marca. Do tega časa so se vršila le manjša dela, tako, da so bili delavci gradbenega obrata večinoma na zimskem 50 % plačanem dopustu.

V mesecu marcu so se pričela dela na rekonstrukciji gozdne ceste Prežek in pripravljala dela na ureditvi naselij za delavce in gradbiščnih prostorov za cesto Srnski ovinek-Oražem in Rdeči kal-Ojstri vrh. Ker so bila v glavnem pripravljala dela izvršena in ker je bilo dobro vreme, smo se domenili s sezonskimi delavci, da prično delati z mesecem aprilom. Prva skupina je odšla na dokončanje ceste Jurcelj - Lisičje rove, druga pa na rekonstrukcijo ceste Korita. Vsled slabega vremena v mesecu aprilu in delno v maju niso dela potekala po predvidenem dinamičnem planu in so se zavlekla za celih 14 dni. Ko so bila končana dela na cesti Jurcelj se je pričelo z delom na cesti Srnski ovinek-Oražem. Stalni delavci pa so med tem opravili dela na preureditvi senika v lopo za stroje za Gozdni obrat Podturn, priprave del pri popravilu koč Mali Studenec, Črmošna dolina in pričeli s preureditvijo šole na Planini v Delavski dom.

Investicijski program za leto 1965 predvideva za Gradbeni obrat 71,390.000.- din za novogradnjo in investicijsko vzdrževanje objektov. Vsled novih zveznih predpisov

to je blokiranja 20 % amortizacije in 10 % pologa za nove investicije se je zmanjšal investicijski program za okrog 20,000.000 din. Vse to bo imelo posledice, da začete gradnje ne bodo dokončane in, da bomo predčasno zaključili z delom, (posebno sezonski delavci na cestah) in da gradbeni stroji ne bodo skozi celo leto polno izkoriščeni. Stalni delavci pa bodo delali v stanovanjskem bloku v Dolenjskih Toplicah, ki se bo pričel graditi ko bomo dobili načelno dovoljenje za graditev. Vloga je že od meseca januarja tega leta vložena pri Skupščini občine Novo mesto, vendar vsled nepotrjenega urbanističnega načrta za Dolenjske Toplice še nismo prejeli ugodne rešitve.

V letošnjem letu imamo povprečno zaposlenih 58 delavcev na obratu napram lanskim 122 delavcev. Res, da so se dela po obsegu zmanjšala, vendar je glavni vzrok za zmanjšanje nabava buldožerja TB-90 za gradnjo gozdnih cest. Že prvi rezultati dela z buldožerjem so pokazali, da dela hitreje napredujejo z manj delovne sile in da je spodnji ustroj ceste po kilometru za cca 2,000.000.- din cenejši od ročnega dela.

Z uvedbo težke mehanizacije pri gradnji gozdnih cest se je spremenila tudi organizacija dela in obračun delavcev. Postopoma se tega načina dela privajamo in se poslužujemo izkušenj ostalih gozdnih gospodarstev v Sloveniji, katera delajo to že več let.

6. POROČILO OBRATA ZA GOZDARSKO NAČRTOVANJE

V I. polletju 1965 je gozdnoureditvena služba opravljala dela v sledečih gozdnogospodarskih enotah:

a/ Družbeni sektor

Bela krajina - nižinski del začeto pred letom 1963
Trebnje - družbeni sektor
Poljane, Brezova reber, Soteska, Radoha - revizija 1963
Gorjanci, Fendirjevka-Kobile, Irežek-Ustraž-Danijel,
Otočec-Struga-Klevevški boršt, Fadež-Ruperč vrh-Poganci-Srebrniče-Graben-Trate, Hmeljnik - revizija 1964
Pleterje-kartuzija osn. ureditev

V vseh teh enotah so se vršila zaključna kabinetna dela.

V g.e. Drvodelnik, Štale in Travnik se vrši revizija v letu 1965 - pripravljalna kabinetna in terenska dela ter delno geodetska izmera, opisi in izmera drevja.

b/ Zasebni sektor

V zasebnem sektorju so se izvajala dela v naslednjih gozdnogospodarskih enotah:

Mirna - osnovna ureditev 1963

Mokronog - osnovna ureditev 1964

Žužemberk-S - osnovna ureditev 1964.

V teh g.e. so se izvajala kabinetna dela, v manjši meri v g.e. Mokronog in Žužemberk-S tudi terenska dela. Načrta za g.e. Mirna in Mokronog sta pripravljena za razgrnitev oziroma razpravo z operativo, pri izdelavi g.g. načrta za g.e. Žužemberk-S pa je prišlo do zastoja zaradi nestrokovno izmerjenih višin v letu 1964.

V I. polletju 1965 so se izvajala pripravljalna kabinetna in terenska dela za g.e. Žužemberk-Jug - ni so še zaključena - in pripravljalna kabinetna dela za g.e. Semič.

e/ Arondacija

V I. polletju 1965 je bilo obravnavanih skupno 59 zadev s skupno površino gozdov 135.9361 ha. Od tega je rešenih zadev 14 s površino 27.4973 ha, predlogi na sodišču 20 s površino 58.9706 ha, arondacija Krvavi kamen in Kulova sela s površino 12.9989 ha, v postopku 16 zadev s površino 36.4693 ha.

Poleg tega je referent za arondacijo izvedel odkup 2 stanovanjskih hiš in zemljiškoknjižni prenos lastništva.

Nerešenih zadev, danih a/a - 19

Stroški arondacije	898.936 din
+ takse	170.019 din
Gozdni kataster	63.295 din

SKUPAJ: 1,132.250 din

Izpolnitev plana

Sektor	Plan za 1. 1965	Doseženo v I. poll.	%
a/ Družbeni sektor	32,393.522	6,294.254	19,5
b/ Zasebni sektor	23,380.769	4,937.538	21,1
c/ Projektiva	6,610.872	1,592.548	23,9
d/ Režija	12,379.857	6,541.906	53,0
Obrat	62,385.163	13,137.510	21,1

Obrazložitev:

Obrat si je zadal nalogo, da se za vsa dela izdelajo ustrezni normativi in da bi tekom leta tudi prešli na obračunavanje osebnih dohodkov po učinku. Za izdelavo normativov so bile določene posamezne delovne skupine, ki so potem obdelale norme za posamezne delovne faze. Zaradi neustrezne organizacije dela in delitve dela na obratu je bilo preveč delovnih ur porabljenih v breme režije obrata, konkretno za izdelavo normativov, istočasno pa je realizacija zastajala. Tako imamo ob koncu I. polletja realizacijo precej pod planom, režija pa je celo delno presežena.

Nizko realizacijo v ureditvenih delih, oziroma slab uspeh obrata lahko delno opravičimo z razporeditvijo posameznih delovnih faz tekom leta. Tako vršimo izmero drevja z izmero višin in vrtanjem prirastka skoraj izključno v III. tromesečju, prav te delovne faze pa pomenijo glavni del proizvodnih stroškov, oziroma realizacije v gozdnoureditvenih delih.

Predvidevamo, da bomo v III. tromesečju samo z izvršitvijo navedenih del realizirali cca 26,000.000 din 47 % plan. realizacije za leto 1965. Ker pa se režija izkorišča skoraj enako skozi celo leto predvidevamo, da se bo razmerje med režijo in realizacijo v III. tromesečju spremenilo v korist realizacije in da bomo tudi pokrili primanjkljaj iz I. polletja.

V obratni režiji so zajeti tudi stroški arondacije, gozdnega katastra in katastra gozdnih cest v znesku 1,594.850 din, ki so del upravne režije.

II. Spremembe v sredstvih in najetju kreditov

V letošnjem letu so se povečala osnovna sredstva:

a/ gradbeni objekti za	5,696.010 din
b/ delovne priprave za	12,826.671 din
c/ osnov.sred.v izgradnji	34,331.000 din

To povečanje osnovnih sredstev se je izvršilo iz lastnih sredstev in to iz poslovnega sklada in amortizacije za regeneracijo gozdov.

Nedokončane investicije kažejo tako velik porast, predvsem vsled osnovanja intenzivnih nasadov.

Iri sredstvih skupne porabe pa vidimo, da so se povečala v letošnjem letu za 8,414.343 in to za kupljena stanovanja iz lastnih sredstev sklada skupne porabe.

Veliko povečanje kratkoročnega posojila za obratna sredstva za 52,000.000 pa je bilo potrebno zaradi povečanih zalog razreda 3 in pa povečanih zalog lesa v nedovršeni proizvodnji.

Povečanje poslovnega sklada in rezervnega sklada ter sklada skupne porabe pa je nastalo po razdelitvi po ZR za leto 1964.

III. Analiza kazalcev

Analiziranje kazalcev pogojev gospodarjenja in uspešnosti poslovanja nam omogoča sledeče ugotovitve:

Ustvarjeni celotni dohodek po fakturirani realizaciji predstavlja 55,5 % planiranega letnega celotnega dohodka. Povečanje celotnega dohodka izvira predvsem iz zboljšane dosežene kvalitete lesnih sortimentov. Iz istih razlogov je nastalo povečanje cel. dohodka namram letu 1964 za 15 %.

Neto produkt se je povečal v primerjavi z lanskim obdobjem za 27 % do 28 % po zaposlenem. Primerjava povečanja neto produkta in celotnega dohodka, tako v globali kot po zaposlenem nam pokaže, da je neto produkt porastel v višjem odstotku kot celotni dohodek. To potrjuje dejstvo, da je podjetje v obračunskem obdobju poslovalo ekonomičnejše in hkrati dvignilo storilnost dela.

- Kazalec neto produkta nasproti angažiranim poslovnim sredstvom pokaže, da je bilo potrebno v letu 1965 angažirati več poslovnih sredstev za isti neto produkt kot v letu 1964. Sam kazalec pokaže dokaj neugodno sliko iz katerega se lahko sklepa, da je obračanje sredstev bilo počasnejše kot v letu 1964. Vzrok za tako stanje je v tem, ker podjetje v lastni režiji gradi investicije - intenzivne nasade. Sama priroda vlaganja v intenzivne nasade pa je taka, da terja obsežna sredstva, ki se obrnejo šele po 30 letih. Teh sredstev angažiranih v intenzivnih nasadih pa je 125.000.000. Zato tudi vsi ostali kazalci pri katerih nastopajo kot element angažirana poslovna sredstva pokažejo manj ugoden rezultat, saj znašajo nedovršene investicije (gozdne ceste in intenzivni nasadi) 253.573.485 din.
- Proizvodnja podjetja vsebuje toliko različnih panog kot so: eksploatacija gozdov, gozdno gradbeništvo, gozdnogojitvena dela, drevesničarstvo, lastna mehanizacija, da je praktično nemogoče vso to različno proizvodnjo spraviti na skupni imenovalac, ki bi pokazal obseg fizične proizvodnje v naturalnem pokazatelju. Zato je prikazan fizični obseg proizvodnje v vrednostni obliki, ki pa le približno odraža fizični obseg. Povečanje fizičnega obsega na delavca ni povsem realno in je dejansko povečanje višje. Vzrok za to nerealno prikazovanje povečanja je v tem, da je bilo v letu 1965 opravljenih mnogo več del v gojenju gozdov kot v letu 1964. Gozdnogojitvena dela pa so znatno nižje ovrednotena kot dela ostalih panog.
- Struktura osnovnih sredstev je specifična z ozirom na gozdno proizvodnjo. Ta specifična struktura se kaže v tem, da predstavljajo gro osnov. sredstev gozdne komunikacije, ki se po svoji funkciji dokaj razlikujejo od gradbenih objektov ostalih panog. To razlikovanje je predvsem v tem, da gozdne komunikacije neposredno vplivajo na zniževanje direktnih stroškov. Prav zaradi velike vrednosti le-teh v osnovnih sredstvih, je delež delovnih priprav nizek - 18 %. Iz istega vzroka je tudi kazalec delovne priprave na delavca dokaj nizek, saj predstavlja komaj 341.000 din po zaposlenem. Vendar je ob primerjavi tega kazalca v letu 1964 in 1965 opazen viden premik (12 %), kar je posledica povečanja mehanizacije v vseh dejavnostih.

- Delež dohodka za razdelitev v neto produktu prikaže porast za 4 %. Ta porast bi bil dejansko precej višji, če se ne bi podjetje odločilo in velik del sredstev namenilo v obliki amortizacije za regeneracijo gozdov za gozdnogojitvena dela. Podjetje odvaja 2.500 din po m³ prodanega lesa, ne glede na sortiment po čemer smo med najvišjimi v Sloveniji.
- Razdelitev dohodka podjetja za I. polletje je bilo izvršeno na osnovi pravilnika o delitvi čistega dohodka. Osnovno merilo za delitev dohodka na sklade in osebne dohodke je povečanje neto produkta obračunskega obdobja nasproti primerjalnemu neto produktu. Iz tega sledi, da se lahko masa OD spremeni v sorazmerju s spremembo neto produkta. Po tem pravilniku je bil razdeljen dohodek in po tem odpade na osebne dohodke 402,518.970 in na sklade 88,688.647 din. Po razdelitvi dohodka po pravilniku se je masa OD povečala v istem % kot se je povečal netoprodukt t.j. 27 %. Sredstva namenjena za sklade podjetja so se povečala absolutno in relativno in predstavljajo 18 % doseženega dohodka napram prejšnjemu obdobju, ki je znašalo 15 %.

Sredstva namenjena za osebne dohodke so bila razdeljena po posameznih delovnih enotah, po kriteriju uspešnosti poslovanja. Pri čemer je osnovno merilo zniževanje stroškov proizvodnje in kvaliteta proizvodnje. Osebni dohodki zaposlenih so se obračunavali po individualnem in kolektivnem učinku in to 71 % ostalo pa po času.

Čisti osebni dohodki na zaposlenega so se dvignili za 28 %, čeprav kazalec prikazuje povečanje osebnega dohodka za 44 %. Do te razlike je prišlo zaradi tega, ker so v čistih OD upoštevani OD civilno-pravnega razmerja in pretežni del sredstev terenskega dodatka, ki se po predpisih v letu 1965 obračunavajo kot OD.

IV. Ocena poslovanja in ukrepi, ki jih mora podjetje uveljavljati:

Poslovanje v I. polletju 1965 se je v primerjavi s I. polletjem 1964 izboljšalo, kar potrjujejo skoraj vsi kazalci uspeha poslovanja. V tej obračunski dobi je podjetje uspelo, da je znižalo stroške poslovanja

tako neposredne, kot posredne. Storilnost dela se je povečala pri čemer se število zaposlenih ni povečevalo, temveč se je celo znižalo. Vse to je povzročilo, da je podjetje poslovalo ekonomičnejše in s tem doseglo večjo rentabilnost poslovanja.

Sama analiza poslovanja je pokazala nekatere slabosti, katere bi bilo v bodočem poslovanju treba odpraviti. Te slabosti se kažejo predvsem v naslednjem:

- 1/ Pokazale so se pomanjkljivosti v organizaciji delovnih mest, zato bi bilo potrebno, da se analizira dosedanje organizacijo in popravi, kar vse bi se moralo odraziti v poslovniku podjetja.
- 2/ Izkoriščenje obstoječe mehanizacije ni zadovoljivo in bi bilo potrebno izboljšati organizacijo dela z mehanizacijo, kar bi omogočalo večjo izkoriščenost.
- 3/ Izkoriščenje delovnega časa v I. polletju ni bilo zadovoljivo, zato bi bilo potrebno v bodoče poostrižiti delovno disciplino in tehnološki proces proizvodnje prilagoditi tako, da bo omogočal večjo izkoriščenost delovnega časa.
- 4/ Koeficient obračanja obratnih sredstev je prenizek z ozirom na možnosti podjetja in je potrebno uvesti določene ukrepe, na področju nabave in nepotrebnih zalog materiala in na področju prodaje, kjer je potrebno uvesti večjo pozornost plačilnim zmožnostim kupcev in temu primerno prilagoditi prodajno politiko.
- 5/ Izpopolniti je treba sistem nagrajevanja po učinku, posebno velja to za strokovne in pomožne službe podjetja.
- 6/ Potrebno je izboljšati zasedbo delovnih mest z odgovarjajočim strokovnim kadrom, z omogočanjem izobraževanja na delovnem mestu, dodatnim šolanjem ali štipendiranjem. Temu cilju je potrebno izdelati bodočo kadrovske politiko podjetja.

Te ukrepe bo moralo podjetje izpeljati, da bo lahko še v nadaljnjem uspevalo, posebno pa še v pogojih novih gospodarskih ukrepov.

NEKAJ PODATKOV O UPORABNOSTI IN EKONOMIČ-
NOSTI ŽIČNEGA ŽERJAVA "KS-1" NA GO NOVO MESTO

Nedvomno je, da je tehnični razvoj v zadnjem desetletju imel pomemben vpliv na razvoj in napredek gozdarstva kot ene od važnih panog našega gospodarstva. Priče smo tega razvoja, ko se je delo pri sečnji in izdelavi lesa 100 % mehaniziralo, v spravi, transportu in ostalih delih pa je bil prav tako napravljen velik korak naprej. Gozdni transport, kot pomembna faza dela gozdnega gospodarstva, še ni dosegel nivoja mehanizirano-sti faze sečnje in izdelave, kljub poglobljenemu študiju dosežkov v tej smeri. Gozdni transport zajema v najširšem smislu vsa dela, ki so potrebna, da se sortimenti izdelani v gozdu odpremijo na mesto prodaje, nadaljne obdelave ali predelave. S polno pravico lahko rečemo, da je eden od kriterijev nivoja intenzivnega gospodarjenja gostota gozdne transportne mreže. Najekonomičnejši način transporta v hribih predstavlja transport s kamioni. Po drugi strani pa zahteva kamionski transport izgradnjo cestnega omrežja, kar pomeni potrebo po velikih investicijah v daljšem časovnem razdobju. Vse to ima za posledico, da cestno omrežje ne more doseči svoje optimalne gostote. Po drugi strani kamioni ne rešujejo odpreme ali prevoza lesa neposredno iz gozda, temveč je potrebno, da so sortimenti skoncentrirani na pristopnih skladiščih. Zaradi tega se na linije kamionskega transporta (na kamionske ceste) vežejo druga sredstva, ki spravljajo les iz gozda na skladišče ob cestah. Od teh sredstev za koncentracijo lesa posebno v hribovitih in razgibanih predelih se zahteva, da morajo premostiti velike prepade, različne strmine z velikimi nagibi, ki včasih dosežejo 100 %.

Namen tega članka ni, da bi obravnaval splošno mehanizacijo, mehanizacijo spravila, kakor tudi način spravila, ker šele analiza stroškov posameznih faz in načinov spravila lesa iz določenega sečišča pokaže pravo orientiranje, ki nam pove kakšno transportno sredstvo oz. kakšno zaporedje transportnih sredstev bomo uporabili. Tukaj bi podal le podatke iz katerih se lahko analizira uporabnost in ekonomičnost sodobnega sredstva za koncentracijo lesa kot je žični žerjav KS-1, ki obratuje na GO Novo mesto.

Na tej gospodarski enoti, ki ima nizko gostoto cestnega omrežja in kjer so iz različnih vzrokov pogoji spravila zelo težki, je žični žerjav "KS-1" zelo ekonomično in uporabno transportno sredstvo. Postavljajo ga in postavljajo na vsa tista sečišča, kjer so stroški ročnega ali drugače zamišljenega spravila enaki ali večji od stroškov spravila z žičnim žerjavom, upoštevajoč prihranke na vrednosti lesne mase. Z njim gozdni obrat letno spravi do kamionske ceste 10 % - 25 % lesa posekanega po letnem planu.

Žični žerjav je začel obratovati 1959 leta na GO Črmošnjice v revirju Štale. Obratoval je okrog 3 mesece na relaciji 700 m. Naslednje leto ga je prevzel GO Novo mesto in se od tedaj, to je od 1960 leta nahaja na zelo pestro razgibanem področju Pendirjevke, kjer je drugačen način spravila nemogoč.

Iz naslednje tabele so razvidne spravljene količine lesa, stroški po enoti koncentracije in vzdrževanja.

Leto	m3	Stroš. transp.	Stroš. vzdrž.	Ure vzdrž.	Str. skupaj	Str. po m3 6:2	Str. po m3 4:2	Str. vzdržev. po urah 5:2
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1959	1012	316392	264463		580855	575	261	-
1960	1355	432770	453481	2087	886251	659	335	217
1961	2278	912541	715158	1741	1627699	714	314	410
1962	2549	922997	695185	1134	1618182	635	272	613
1963	772	243812	482176	941	725988	940	624	512
1964	1927	1156033	1017064	1637	2173097	1127	527	621
Skup.	9893	3984545	3627527	7541	7612572	769	336	481
Povpč.								
letno 1964	1694	664091	604588	1508	1268679	769	336	481

Podana tabela nam kaže interesantne podatke, tako za vsako leto, kakor tudi za vseh 6 let skupaj.

Temu je treba prišteti nekaj podatkov, ki bodo izpopolnili sliko uporabnosti in ekonomičnosti. Žični žerjav je delal povprečno letno po 70 dni v glavnem za koncentracijo lesa listavcev. Povprečna relacija (pri GO Novo mesto) transporta sortimentov je 1200 m, kar pomeni najslabši primer za žični žerjav, oz. najdaljša možna relacija za KS-1. V te

stroške ni všteto ročno ali animalno privlačenje lesa do žice. Ti stroški, če so se pojavili, so bili različni za vsako leto in so se gibali v mejah 150 - 450 dinarjev.

Žični žerjav "KS - 1" je stal 3,500.000 dinarjev. Če upoštevamo vse do sedaj navedeno, t.j. 769 din za stroške transporta in vzdrževanja, 300 din za stroške dodatnega spravila in 207 din za stroške amortizacije, dobimo da povprečno letno stane spravo lesa (v nedostopnem predelu Pendirjevke) 1.276 din po m³. V te stroške ni vštet odstotek upravno-prodajne režije.

V zadnjem letu, to je 1964 je slika nekoliko drugačna in sicer:

1.127	kolona 7 leto 1964
450	dodatno spravo
<u>207</u>	letna amortizacija
1.784	din/m ³

ing. Rade Kalinović

xXx

PRIMERJAVA IZOSTANKOV Z DELA VSLED NEZGOD IN OBOLENJ ZA PRVO POLLETJE 1964 IN PRVO POLLETJE 1965.

Da bi se seznanili z zdravstvenim stanjem našega kolektiva, podajam polletni tabelarni pregled izostankov z dela vsled nezgod pri delu, nezgod izven dela in vsled obolenj. Zaradi primerjave in ugotavljanja zboljšanja, ali poslabšanja zdravstvenega stanja, so v tabelo vnešeni podatki tudi za prvo polletje preteklega leta. Primerjava obsega le število nezgod oz. obolenj in število izgubljenih delovnih dni, kar zadošča ob ugotovitvi, da se število zaposlenih v I. polletju 1964 in I. polletju 1965 ni bistveno spremenilo. V I. polletju 1964 je znašalo število zaposlenih 834, letos pa 825.

Podatkov o stroških nezgod in obolenj ne moremo objaviti, ker nam manjkajo še številne obremenitve za stroške zdravljenj, ki nam jih dostavlja Zavod za socialno zavarovanje z velikimi zamudami. Pa tudi sicer bi bila taka primerjava težavna, zaradi nenehnega dviganja osebnih dohodkov tekom let in s tem večjih prispevkov za socialno zavarovanje in nadomestil osebnih dohodkov za čas bolovanja.

Iz sumarnega dela tabele je razvidno, da se je število nezgod pri delu v letošnjem l. polletju precej zmanjšalo v primerjavi s preteklim letom, prav tako pa tudi število izgubljenih delovnih dni. To je vsekakor razveseljivo in vzpodbudno za nadalnje delovanje na področju varnosti pri delu. To pa še zlasti, če primerjamo podatke o nezgodah pri delu z nekaterimi drugimi gozdnimi gospodarstvi v Sloveniji za nekaj let nazaj in pri tem ugotovimo, da imamo povprečno najnižji odstotek nezgod pri delu na število zaposlenih.

Brez upoštevanja nezgod na poti na delo in iz dela so ti podatki sledeči:

GG Bled	povprečje iz let 1960-1963		22.7 %
GG Brežice	" "	1961-1964	 20.1 %
GG Celje	" "	1961-1964	 15.5 %
GG Kočevje	" "	1962-1964	 18.8 %
GG Ljubljana	le za leto 1963		24.1 %
GG Slovenjgradec	povprečje iz let 1961-1964		15.4 %
GG Novo mesto	povprečje iz let 1961-1964		13.7 %

Če pri tem upoštevamo tudi nezgode "na poti", znaša naše povprečje 15.87 %, kar je prav gotovo tudi najnižji % nezgod izmed navedenih gozdnih gospodarstev.

Vsekakor imamo vse možnosti, da s primernimi ukrepi še nadalje vplivamo na znižanje števila nezgod. Seveda pa je to odvisno od nas vseh, od naše zavesti in discipliniranosti.

Manj vzpodbudno pa je stanje nezgod, ki se pripete izven delovnega razmerja. Vidimo, da se je število takih nezgod povečalo, še zlasti pa se je povečala resnost teh nezgod, kar nam pokaže porast izgubljenih delovnih dni za več ko 40 %. Še malo in nezgode izven delovnega razmerja bi bile številčno in po številu izgubljenih delovnih dni enake

nezgodam pri delu v delovnem razmerju. To pa nikamor ne vodi. Kako naj vplivamo na ta porast? Menda je edina rešitev v tem, da bi v pravilnik o nagrajevanju vnesli tudi "nagrajevanje" za nezgode izven dela, še zlasti za nezgode, ki so posledica pijančevanja, pretefov "honorarnega" dela in podobno. Seveda pa bi morali obrati ugotavljati vzroke takih nezgod. O tem naj bi obrati in samoupravni organi sprejeli konkretne ukrepe.

- Iz tabele je nadalje razvidno, da se je pri manjšem številu primerov obolenj nekoliko povečalo število izgubljenih delovnih dni. Resnost obolenj je torej večja. Še posebno je očitno, da je število izgubljenih delovnih dni letos nesorazmerno večje, čeprav je bilo gripoznih obolenj znatno manj, tako po številu, kakor tudi po izgubljenih delovnih dnevih. Posebno je naraslo število sledečih obolenj:

- revma	50 primerov	361 izg. del. dni			
- obolenja želodca	21 "	199	"	"	"
- infekcija in obol. kože	22 "	189	"	"	"
- bronhitis	20 "	169	"	"	"
- akutne infekcije gor.delov	15 "	111	"	"	"
- razne notr. bolezni	14 "	171	"	"	"
- psihonevroze	18 "	55	"	"	" itd.

Poleg teh obolenj je še cela vrsta drugih, ki sicer niso številčna, vendar pa znatno pripomorejo k skupnemu številu izgubljenih delovnih dni.

V letošnjem letu je naraslo tudi število izostankov zaradi nege družinskega člana in sicer za okrog 100 %. Potrebno bi bilo, da bi obrati sproti ugotavljali upravičenost takih izostankov in ukrepali. Nerazumljivo je namreč, da se lahko v enem letu taki izostanki povečajo za enkrat, pri istem številu zaposlenih.

Celotno število izostankov z dela vsled nezgod in obolenj in število izgubljenih dni je letos nekoliko nižje kot lani.

Zdravniška komisija Zavoda za socialno zavarovanje je pred nedavnim poizkusno ugotavljala stanje bolnikov v bolniškem staležu. Pri tem je ugotovila zelo visoko število "zdravih" bolnikov in bolnikov, ki bi lahko kljub poškodbam oz. obolenjem polnovredno opravljali primerna dela. O tem smo lahko čitali članek v Dolenjskem listu.

Vse kaže, da bi tudi pri nas našli "zdrave" bolnike oz. bolnike, ki bi jim lahko našli zdravstvenemu stanju primerna dela. Dobro bi bilo, če bi tudi pri nas opravili take preglede in ugotovili, koliko izgubimo na račun neupravičenih izostankov z dela vsled bolovanj. Skoraj gotovo nismo izjema in imamo tudi pri bolniških izostankih "skrite rezerve" (na žalost so res dobro skrite).

Smatram, da bi morali naši obrati v povezavi s socialno kadrovske službo in zdravstvenimi domovi posvetiti temu vprašanju več pozornosti.

Bogo Špiletič

xXx

Poslovna enota	Leto	Nezgođe pri delu		Nezgođe izven dela		Obolenja (tudi gripa)		Gripa		Za nego družin-skega člana		Vse skupaj	
		št.	izg.dni	št.	izg.dni	št.	izg.dni	št.	izg.dni	št.	izg.dni	št.	izg.dni
GO Novo mesto	1964	14	176	12	79	71	462	34	230	1	5	98	722
	1965	12	173	14	142	49	449	7	53	2	7	77	771
GO Straža	1964	14	187	6	46.5	54	352	27	83	1	3	75	588.5
	1965	14	188	7	91	36	350	5	29	2	7	59	636
GO Podturn	1964	15	174	3	37	46	356	17	89	3	15	67	482
	1965	8	89	3	44	39	342	8	40	1	7	51	482
GO Črmošnjice	1964	6	90	4	25	36	264	17	117			46	379
	1965	5	45	8	58	35	290	7	33	3	21	51	414
GO Črnomelj	1964	11	167	6	53	64	404	34	183			81	624
	1965	6	70	7	20	75	468.5	9	32	1	10	89	568.5
GO Metlika	1964			1	8	5	44	4	18			6	52
	1965	1	5			2	8					3	13
GO Trebnje	1964	7	159	1	7	24	212	8	71	2	12	34	430
	1965	2	25	2	37	18	243	4	49	1	4	23	309
Gradbeni obrat	1964	7	86	4	29	12	107	5	28			23	222
	1965	2	25	3	39	12	112					17	176
Skladišče Straža	1964	1	26			7	33	5	21			8	59
	1965	2	45	1	7	7	51	1	8			10	103
Skladišča Črnomelj	1964												
	1965	1	9	1	26	5	59	2	26	2	8	9	102
Obrat za gozd.načr.1965	1964			1	18	6	73			2	9	9	100
	1965	1	5			17	148	5	46			20	158
Uprava	1964					6	26	1	8	2	5	9	64
	1965	1		1	26	6	26				12		
SKUPAJ	1964	76	1.070	37	284.5	343	2.384	158	912	9	40	465	3.776.5
	1965	53	674	48	508	290	2.471.5	42	252	16	85	407	3.738.5

OPOMBA: Obrat za gozdarsko načrtovanje je bil osamostojen šele s 1.1.1964. Zato so vsa obolenja v tem času izkazana skupaj z upravo GG.

VETROLOM V GORJANČKEM PRAGOZDU

Vihar, ki je divjal 4. julija in ki je napravil največ škodo na Notranjskem na območju GG Postojna, tudi našim gozdom ni povsem prizanesel. Na območju gozdnega obrata Novo mesto sicer ni napravil znatnejše škode, razen v oddelku 17 in mnogo manj v oddelkih 9a in 7c v gozdno-gospodarski enoti Gorjanci.

Verjetno marsikomu od naših gozdarjev ni znano, da je v Gorjancih eden od oddelkov izločen in sicer oddenek 17 kot pragozd. Površina tega oddelka znaša 23.16 ha in leži v nadmorski višini 1000 - 1130 m. Na severu meji oddenek 17 na Črna lica, ki segajo do Miklavža, na vzhodu je mejaš gozdnogospodarska enota Pendirjevka, na jugu meji na Žumberške košenice, na zahodu pa na oddenek 14 pod Trdinovim vrhom. Od južnega roba pragozda do Trdinovega vrha (1181 m) je le kakih 5 - 10 minut lepe zložne hoje po košenici. Skozi pragozd pelje pot od Miklavža na Trdinov vrh. Pobočje, na katerem je omenjeni oddenek 17 je zmerno nagnjeno proti severu, podlaga je triadni apnenec in dolomit, tla so razmeroma plitva, toda zelo dobra. Gozd ima prebiralno strukturo, zastopana je skoraj zgolj bukev, lesna zaloga znaša 470 m³/ha, letni prirastek pa 5 m³/ha, torej dobro o-čuvan gozd. Zelo močne predvojne sečnje so mu prizanesle, verjetno zahvaljujoč oddaljenosti od obstoječih gozdnih komunikacij. Stoletne bukve imajo premera do 1 m, pa tudi več. Trohneča in povsem trhla debela ležijo po tleh, posamezna polomljena drevesa pa štrlijo med zelenimi bukvami raznih debelin in višin in gnijejo kar na rastilu ter pričajo o "prebiranju", ki ga vrši narava s pomočjo vetro - in snegolomov ter o odpiranju zaradi starostne enemožnosti in neodpornosti. Človek res dobi vtis o pragozdu, vendar pa je v njem najti tudi dosti sledov sekire in žage. Osnovni ureditveni elaborat sicer prepoveduje vsako izkoriščanje in nabiranje zelišč, vendar pa vaščani bližnjih žumberških vasi, katerih košenice mejijo na pragozd, često posegajo v pragozd, posebno v njegov obrobni del ob košenicah in "podelujejo slučajne pripadke" ali pa kar sami določajo etat v okviru domače porabe.

Omenjeni vihar je prav v tem pragozdu napravil znatno škodo. V nekaj ozkih pasovih je vdrl v oddenek in izruval plitvo zakoreninjeno bukve ali pa jih prelomil,

oziroma jim odlomil krošnje s tem, da jih je zelo močno zavil okrog vzdolžne osi. Izruvanih ali polomljenih je bilo 100 bukev, katerih bruto masa znaša okrog 470 m³. Da bi ohranili videz pragozda bi bilo seveda priporočljivo, da bi v sestoji pustili podrta in izruvana drevesa tako, kot je to napravila sama narava s svojimi silami. Vendar pa bi bilo po drugi strani škoda če bi propadlo toliko lesne mase, še posebno zato, ker bi jo počasi izdelovali in odpeljali žumberčani.

Vprašanja, ali naj od viharja porušena drevesa izdelamo ali ne, nismo mogli rešiti sami in se je podjetje obrnilo na Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo ter Zavod za spomeniško varstvo. Po ogledu, katerega so napravili ing. Jurhar Franjo, kot predstavnik Republiškega sekretariata, ing. Penca Janez, ing. Petrič Jože in ing. Pavec Vlado, je bilo sklenjeno, naj bi izdelali tista drevesa, ki so porušena, polomljena, nagnjena in obesla drevesa pa naj bi pustili. Tega smo se pri izdelavi tudi držali s tem, da tudi vrhov nismo izdelovali v drva. Točnih podatkov o napadlih sortimentih ta trenutek še nimamo, ker delo še ni povsem končano.

Kaj pa bodočnost oddelka 17 kot pragozda? Mnenja smo, da sam naziv ne ustreza, ker bo težko preprečiti vsakršno izkoriščanje v njem. Odderek naj bi bil izločen kot najstarejši bukov sestoj, v katerem naj bo prepovedano vsako izkoriščanje, razen izdelave slučajnih pripadkov, če bo to večja količina, kot je bila n.pr. ob priliki letošnjega vetroloma.

Znatno manj je napravil vihar škode v odd. 9 b, kjer je po izdelavi napadlo 10 m³ tehničnega lesa bukovine in okrog 15 prm drv ter v oddelku 7 c iste gospodarske enote, kjer so gozdni delavci izdelali 36 m³ tehničnega lesa in 62 prm drv.

ing. Konrad Mehle

xXx

POLETNO PIKIRANJE IN MEHANIZACIJA V GOZDNIH DREVESNICAH

Perspektivni plan obnove gozdov Gozdnega gospodarstva Novo mesto predvideva osnovanje 400 - 500 ha površine letno, od tega krog 50 % klasičnega pogozdovanja in 50 % osnovanja intenzivnih nasadov. Če računamo, da je za pogozdovanje potrebnih povprečno 3.500 kom sadik po hektaru, bi za letno realizacijo potrebovali 1.400.000 do 1.700.000 kom kvalitetnih sadik iglavcev predvsem smreke in zelenega bora, za skupinski primes pa še macesen, duglazijo, rdeči in črni bor.

Zaradi redne in pravočasne dobave sadik, tako v količinskem kot kvalitetnem pogledu, se je gospodarska organizacija odločila za lastno proizvodnjo sadik. V ta namen smo razširili obstoječe in osnovali nekaj novih drevesnic s skupno obdelovalno površino 27,5 ha. Od navedene površine je izločeno 1,5 ha za semenišče, ostala površina 26 ha pa služi presajevališču. V semenišču traja proizvodnja 1 - 2 leti, v presajevališču v glavnem 2 leti, le v izjemnih primerih 1 ali 3 leta.

S povečanjem drevesničarskih površin se je povečala tudi proizvodnja in s tem v zvezi tudi pikiranje sejank. Do nedavnega smo vsa pikiranja izvajali v spomladanski in jesenski sezoni. Večkrat nam vremenske nepravilnosti - stalno deževje, zgodnji mrazovi - niso dopuščali izvršitve predvidenih del. Da bi racionalneje izkoristili sezonsko delovno silo in zagotovili pravočasno količinsko in kvalitetno zadošitev potreb po sadikah, smo pristopili tudi k poletnemu pikiranju. Že pred leti smo poskušali na manjših površinah s poletnim presajevanjem smreke in zelenega bora. Presajevanje smo izvršili v prvi polovici avgusta s semenkami nedovršene vegetacije drugega leta. V primeru suhega vremena po sajenju je treba sadike 1 - 2 krat izdatno zaliti in uspeh je zagotovljen. Najuspešnejši in najprimernejši čas poletnega pikiranja je razdobje po zaključku prve vegetacije, kar zavisi od vremenskih prilik. To razdobje je lahko krajše ali daljše, traja pa nekako v času od 20. 7. do 15. 8. Zelo važen moment pri poletnem pikiranju je manipulacija s sadikami. Čas med izkopom in pikiranjem mora biti čim krajši. Pri sortiranju sadik je dati glavni

poudarek koreninskemu sistemu. Le-ta mora biti šopaste zrasti, da se lažje prilagodi novemu rastišču. Višina nadzemnega dela naj ne vpliva na kvaliteto pikirnega materiala.

Navedem naj nekaj prednosti in slabih strani poletnega presajevanja.

Prednosti:

1. Smoternejša izraba sezonske delovne sile in lažja izvršitev letnega količinskega plana,
2. Sadike se že v istem letu utrdijo, ker koreninski sistem vegetira do pozne jeseni še po zaključeni vegetaciji nadzemnega dela.
3. V naslednji spomladi rastlina v celoti bujno vegetira, ker ji ni potrebno uporabiti del energije za utrjevanje. Priporoča se tik pred vegetacijo zmerno dognojevanje z odgovarjajočimi dozami kombiniranih mineralnih gnojil.
4. Pogoji za uspeh je kot je že navedeno pravilna manipulacija s sadikami, kakor tudi pravilna priprava zemljišča in čimkrajši čas med izkopom in sadnjo.

Slabe strani:

1. Edina slaba stran poletnega pikiranja je ta, da se le-to ne more prakticirati na površinah, kjer ni možnosti zalivanja.

Iz lastnih izkušenj je ob upoštevanju spredaj navedenih pogojev uspeh poletnega pikiranja zagotovljen in to ob minimalnem izpadu za proizvodnjo kvalitetnih sadik za dobo dveletnega šolanja. V naših drevesnicah smo se odločili za spomladansko pikiranje na površinah brez namakalnih naprav, na površinah z možnostjo zalivanja pa za poletno pikiranje. Jesensko pikiranje opuščamo, uporabljamo ga le še v izjemnih primerih.

Za pravočasno pripravo zemljišč in redno obdelavo kultur v drevesnicah je gospodarska organizacija nabavila v ta namen najnujnejšo mehanizacijo (traktorske priključke za pripravo zemljišča, pikiranje in motorne okopalnike). Zadržal bi se le pri delovanju motornih okopalnikov GUZZI, ki se uporabljajo za okopavanje in rahlanje kultur v drevesnicah.

Namen uporabe motornih okopalnikov je čim pogostejša obdelava zemljišča med vrsticami z namenom preprečevanja zapleveljenja, vzdrževanja vlage v zemlji, kar vse omogoča koreninskemu sistemu lažji razvoj. V dosedanji praksi se je pokazala za nemoteno obdelavo najprimernejša razdalja med vrstami 50 cm. Pri obdelavi z dvema nožema ostane neobdelane zemlje okrog 20 cm, katero je treba obdelati ročno po 2 do 4 kratni obdelavi z motornim okopalnikom. To zavisi od starosti kulture in medsebojne razdalje sadik. V prvem letu šolanja sadik je možno mehanizacijo uporabiti v polni meri, dočim v drugem letu le v prvem polletju. Pozneje je delo otežkočeno in se ne priporoča, zaradi mehaničnih poškodb nadzemnih, kakor tudi podzemnih delov sadik.

Ob smotrni uporabi mehanizacije v drevesničarstvu je možno obvladati tudi večje površine, kar se odraža v znižanju delovne sile, pravočasni izvršitvi del in pocenitvi proizvodnih stroškov. Prepričani smo, da je tudi uvedba mehanizacije v drevesničarstvu prispevek k hitrejšemu razvoju gozdarstva.

Adamič Danijel

xXx

Nadaljevanje

ANALIZA NEZGODE (4)

V tem sestavku bom na kratko analiziral sledeč primer.

V ponedeljek, dne 11. 11. 1963 se je pripetila ob 14.15. uri na Gozdnem obratu Podturn nezgoda, pri kateri je bil poškodovan polkvalificirani delavec - sekač Muhič Karel.

Po pripovedovanju očitvidcev je do nezgode prišlo takole:

Sekaška delavska skupina v sestavi Karakaš Milan, Bučič Pajo in Muhič Karel je navedenega dne delala na sečnji lesa. V času, ko je prišlo do nezgode, sta Karakaš in Bučič podirala stoječe drevo, Muhič pa je v bližini klestil vrhnji del podrtega drevesa. Pred naganjanjem drevesa sta Karakaš in Bučič Muhiča opozorila naj se umakne iz nevarnega prostora, kar pa Muhič ni upošteval in je še naprej klestil na istem mestu. Delavca sta pričela drevo naganjati in je nato padlo na spodnji del drevesa, ki ga je Muhič klestil. Pri tem se je kleščeno drevo premaknilo, Muhiča pa, ki je stal med vejami krošnje je ena od vej močno udarila ter mu poškodovala rebra. Posledice tega udara je čutil Muhič več mesecev.

Če nezgodo analiziramo, lahko ugotovimo, da se je pripetila vsled nepravilne tehnike dela delavske skupine. Že na prvi pogled sta opazni sledeči napaki sodelavcev:

1. Muhič se očitno zaradi neznanja ni zavedal nevarnosti, ki mu preti, če ostane na istem mestu. Ni se zavedal, da se posredno nahaja v dosegu podirajočega drevesa, da lahko drevo nepričakovano spremeni smer padca in da smer padca lahko najlažje presodita sodelavca - podiralca, ki sta prav zato, ker sta se nevarnosti zavedala, opozorila Muhiča naj se umakne.

V tem primeru pa je Muhič izpričal tudi nediscipliniranost, ker se ni umaknil ob opozorilu sodelavcev, za kar zasluži javni opomin.

2. Sodelavca ponesrečenega Muhiča ne bi smela drevesa podreti, dokler se Muhič ne bi umaknil pa čeprav se le-ta za opozorilo ni zmenil.

Ta nezgoda pa tudi mnoge druge nas opozarjajo, da se varnost pri podiranju lesa ne sme meriti v cm ali dcm, kar pomeni, da je treba v vseh dvomljivih primerih ubrati varno pot pa čeprav se je treba pri tem umakniti več metrov, ali pa porabimo za varno izvedbo dela več časa.

Delaj - varno!

Božo Špiletič

DOLOČILA POKOJNINSKEGA ZAKONA ZA UDELEŽENCE
NOB

Novi temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju, ki ga je sprejela zvezna skupščina dne 25/12-1964 določa udeležencem NOB in španskim borcem zaradi naporov, ki so jih pretrpeli v borbi, pri ilegalnem delu, zaporih ali internacijah, določene olajšave.

Kot posebna doba za dvojno štetje se šteje čas do 15/5-1945, ki ga je zavarovanec prebil v partizanskih odredih, v NOV ali jugoslovanski armadi oziroma aktivnem ali organiziranem delu za narodnoosvobodilno borbo. Prav tako ima pravico do dvojnega štetja zavarovanec, ki se je boril oziroma izvrševal naloge, NOB, pa je bil pri tem ujet ter zaprt ali odpeljan v taborišče ali interniran, ali pa je bil kot pripadnik revolucionarnega gibanja v letu 1941 zaprt ter je v zaporu, taborišču ali internaciji nadaljeval delo za narodnoosvobodilno gibanje.

Če je bil kot vojak bivše jugoslovanske vojske v vojnem ujetnistvu in se je aktivno vključil v narodnoosvobodilno gibanje pred italijansko kapitulacijo ima tudi pravico do dvojnega štetja.

Zakon priznava dvojno štetje tudi tistim udeležencem NOB, ki so sodelovali v NOB, pa še niso bili stari 15 let.

Enake pravice imajo tudi španski borci, ki so sodelovali v bivši revolucionarni armadi.

Posebna doba z dvojnimi štetjem se prizna tudi tistim osebam, ki so ob času pridobitve pravice do pokojnine bili jugoslovanski državljani pa so v času NOB sodelovali v protifašističnih gibanjih v drugih državah do 15/5-1945.

Kot posebna doba z enojnim štetjem se prizna tisti čas, ki ga je zavarovanec prebil v zaporih, taboriščih ali internacijah zaradi udeležbe v španski revolucionarni armadi ali protifašističnih gibanjih drugih držav. Ta doba se prizna do povratka v domovino.

Zavarovanec, jugoslovanski državljan, ki je bil od 6. aprila do 15. maja 1945 v zavezniških vojskah ima za ta čas pravico do dvojnega štetja, če se je vrnil v domovino do konca leta 1957, enojno pa se mu šteje če se je vrnil kasneje.

Borec NOV, ki je stopil v boj oziroma aktivno in organizirano deloval za cilje NOB pred 9. 9. 1943, in vsak španski borec, ima pravico do polne pokojnine, ne glede na starost, če je dopolnil pokojninsko dobo 35 let ali pa če je dopolnil 55 let starosti, če je dopolnil pokojninsko dobo 20 let, pri tem pa mora imeti najmanj deset let zavarovalne dobe.

Borka NOB pred 9. 9. 1943 oziroma španska borka pa ima pravico do polne pokojnine ne glede na starost, ko dopolni 30 let pokojninske dobe ali ko dopolni starost 50 let ter ima pokojninske dobe vsaj 20 let, od tega pa najmanj 10 let zavarovalne dobe.

Imetnik "Partizanske spomenice 1941" ima pravico do pokojnine, ki znaša 100 % njegovega osebnega dohodka v zadnjem letu pred upokojitvijo oziroma 100 % povprečja zadnjih pet let, če je to zanj ugodneje.

Drugi borci pred 9. 9. 1943 in španski borci imajo pravico do starostne pokojnine, ki znaša za pokojninsko dobo 15 let za borce 45 %, za borce pa 47 % pokojninske osnove. Ta procent pa se za vsako nadaljnje leto zaposlitve poveča pri borcu za 2 %, pri borkah 2,5 %. Najvišja pokojnina pa lahko znaša največ 85 % pokojninske osnove.

Zavarovancu, ki mora biti jugoslovanski državljan pa je bil po 6. aprilu 1941 ujet ali interniran in mu je bila za ta čas priznana pokojninska doba v dvojnem štetju ima pravico do 30 % povišane pokojnine. Čeprav še nima 40 za pokojnino priznanih let, vendar največ do 85 % pokojninske osnove.

Če pa je borec v NOB ali vojni ujetnik ali interniranec dosegel pravico do starostne pokojnine, nima pravice do povečanja pokojnine po 73. členu.

Pokojnina se odmerja od povprečnega mesečnega osebnega dohodka, ki ga je imel zavarovanec v katerikoli zaporednih petih letih v zadnjih 10 letih zavarovanja.

Ne glede na višino osebnega dohodka pa imajo borci in sodelavci NOB, ki jim je zaradi njihovega sodelovanja v času osvobodilnega boja priznana posebna doba v dvojnem štetju pravico do najmanjše pokojnine, ki znaša:

- za nosilce "Partizanske spomenice 1941"	59.000.-
- za borce in sodelavce, ki jim je priznано dvojno štetje od leta 1941	50.150.-
- za borce in sodelavce, ki jim je priznано dvojno štetje od leta 1942	48.450.-
- za borce in sodelavce do 9. 9. 1943	43.500.-

To velja le pod pogojem, da imajo ob času upokojitve najmanj 20 let za pokojnino priznane dobe, če je ta doba krajša, se znesek pokojnine zmanjša za vsako leto za 2 %.

Nace Gregorčič

xXx

Nadaljevanje

GOZDOVI BELE KRAJINE IO DRUGI
SVETOVNI VOJNI

Kljub nastanku državnega sektorja v gozdarstvu se stanje gozdarstva v prvih povojnih letih ni veliko spremenilo, kar velja tudi za zasebne gozdove. Dejstvo je, da je bila po osvoboditvi v letu 1945 dana prednost za razvoj težke industrije, ki naj bi služila kot izhodiščna točka za razvoj ostalih panog gospodarstva. Vsa ta prejšnja zaostalost gospodarstva je slonela v pretežni meri na naravnem značaju proizvodnje.

Takoj po vojni je bil ta način naravne proizvodnje odpravljen na podlagi nove zakonodaje, ni pa bila dana materialna baza za hitrejši razvoj gospodarstva. To je bilo za tisti čas tudi nemogoče.

Veliko lesa se je pošekalo v času obnove za popravilo gospodarskih objektov in kmečkih poslopij. Po obnovi je bilo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev potrebno zajeti prvotno akumulacijo tudi iz negativnih gospodarskih virov (prekomerno izkoriščanje gozdov), po drugi strani pa smo s tem onemogočili prelivanje finančnih sredstev iz zasebnega sektorja kmetijstva in gozdarstva v industrijo.

Naše gospodarstvo je pretrpelo velike težave tudi po obnovi, ker je bil gospodarski položaj težak (obvezni odkup lesa ter ostalih kmetijskih pridelkov, neskladne cene, preorientacije naše trgovine itd.).

Kljub vsemu temu je gozdarstvo Bele krajine pokazalo relativni napredek, ki je bil močnejši po letu 1956, ko se je začel del sredstev iz dohodka gozdnega sklada vračati nazaj v obnovo gozdov. Začetna vlaganja niso dala zaželenih rezultatov, to pa zaradi tega, ker je v občini še 63,8 % zasebnih gozdov, ki so razdrobljeni. Ia tudi strokovnega kadra ni bilo dovolj. Iridobivanje gozdnih zemljišč v korist SLP se je začelo hitrejšo v zadnjih letih. Brez velikih in zaskroženih površin si je nemogoče zamisliti hitrega in ekonomičnega napredka razvoja našega gozdarstva.

Od celotne površine zemljišč odpade na:

Kmetijstvo	25.345 ha	ali	53.1 %
gozdarstvo	21.225 "	"	43.8 %
nerodovitne površine	1.500 "	"	3.1 %
	48.570 ha		100.0 %

Iz goraje tabele je razvidno, da je po površini gozdov skoraj toliko kot kmetijskih površin, posebno še, če sem prištejemo še nekatere kmetijske površine, ki jih je v zadnjih letih zarasel gozd. S kmetijstvom in gozdarstvom se preživlja 9.270 prebivalcev v občini ali 54,5 %. Na enega kmečkega prebivalca pride povprečno 2,80 ha vseh zemljišč, od tega 1,40 ha gozda.

Lastniška struktura, ki kaže na razdrobljenost zasebnih posestev je naslednja (po velikosti skupnih zemljišč):

Število gospodarstev	do 2 ha	2-5	5-8	8-10	10-15	nad 15	sku- paj
št. gospod.	371	262	374	290	504	616	2.417

Iz teh podatkov je razvidno, da tvorita zadnji dve skupini kmetijskih posestev 37 % celotnih površin. Tako veliko število teh posestev pa leži v pretežni večini v hribovitih kraških predelih, ki dajejo v primeru z vloženim delom izredno nizke dohodke.

Struktura razdrobljenosti gozdnih posestev po velikosti je naslednja:

	do 2 ha	2-5	5-8	8-10	10-15	nad 15	Sku- paj
Število gos- podarstev	460	1299	756	494	32	15	3.056
Površina ha	510	3947	4848	3546	420	280	13.551

Iz teh podatkov je razvidno, da je število gozdnih lastnikov večje od števila kmetijskih posestev za 639. To razliko tvorijo obrtniki upokojenci ter ostali.

Povprečno odpade na vsako kmečko gospodarstvo 5,10 ha gozdnih površin oziroma 4 parcele gozda, kar znese 54.204 parcel na 13.551 ha zasebnih gozdov.

To so podatki, ki nam jasno dokazujejo, da gospodarjenje na vsaki parceli sploh ni mogoče. Zato je že skrajni čas za gozdove Bele krajine, da se začnejo upravljati po gospodarskih enotah.

Nadaljevanje prihodnjič

Č E S T I T K E

V tem letu praznujejo petdesetletnico rojstva naslednji člani kolektiva:

1. Jakab Koloman	iz uprave GG
2. Prosen Anton	iz GO Novo mesto
3. Pirc Franc	"
4. Sašek Jože	"
5. Volčjak Ana	"
6. Knafelc Alojz	iz GO Straža
7. Fuhan Alojz	iz GO Podturn
8. Šenica Alojz	iz GO Podturn
9. Jaketič Florjan	iz GO Črnomelj
10. Šorli Marija	iz GO Črnomelj
11. Šobar Janez	iz gradbenega obrata
12. Pezdirc Janez	iz skladišča Črnomelj

Vsem "abrahamovcem" želimo ob prehodu v drugo polovico stoletja še veliko uspehov pri njihovem delu!

Uredništvo "Dolenjskega
gozdarja"

Nadaljevanje in konec

SPOMINI S ŠTUDENTSKE PRAKSE

V mesecu novembru je postalo zelo hladno in delati je bilo vedno težje. Bivanje v baraki, kjer smo stanovali je tudi postajalo iz dneva v dan bolj nevzdržno. V sobi, kjer sem spal, nas je bilo osem. Seveda smo imeli le pogoje v nadstropjih. Vsak večer smo na razbeljeno peč dali sušiti naša mokra oblačila, zlasti nogavice. Ni bilo redko, da se je kaj tudi zažgalo. Predstavljajte si, kako gost in "prijeten" je bil zrak v že tako premajhnem prostoru. Konavadi mi je ponoči vedno postalo slabo. Zjutraj sem se redno zbudil bolj utrujen kot sem legel.

Zaradi vsega tega sem vedno bolj začel premišljevati, da bi odšel predčasno domov. Ko sem dobil sredi novembra še sporočilo, da bom v primeru, če se kmalu ne vrnem v Ljubljano, izgubil svojo sobo v študentskem naselju, sem se odločil, da prakso zaključim. Videl sem dovolj, kar pa je bil tudi moj glavni namen.

Tako sem šel na policijo dvigniti moj potni list, ki je bil tam spravljen. Takoj so mi pritiskali tudi žig, da je viza neveljavna in da moram v roku 3 dni zapustiti Nemčijo. To so vedno storili zato, da ne bi morda šel kam drugam delat. Meni je bilo to seveda čisto vseeno. Težje pa je bilo tistemu, ki je imel podobno pogodbo kot jaz, pa je hotel zaradi boljšega zaslužka premenjati delodajalca. Posebno veliki reveži so morali biti razni begunci. Do izteka pogodbe so bili prepuščeni na milost in nemilost delodajalcu.

Ker sem šel direktno domov mi tudi firma Timm et. coo ni nič mogla. Bila je ravno sobota in tako sem dobil tudi ves preostali zaslužek takoj izplačan na roko. V Nemčiji je namreč plačilni dan vsako soboto. Denar v kuverti si dobil kar na delovišču. Konavadi ga je prinesel že v soboto popoldne kar predelavec (vrtnar) sam, včasih pa blagajničarka, ki je z dostavnim avtom obhodila vsa delovišča. Tako ni bilo nobenih izpadov pri delu. Še danes mi ni jasno, kako so uspeli tako hitro napraviti obračun.

Tri dni, ki sem jih imel še na razpolago sem prebil v Hamburgu, od koder sem imel tudi direktni vlak za Ljubljano. Dvignil sem avstrijsko tranzitno vizo, nakupoval ter zapravljajl marké. Tako sem se zadnjéga dne zvečer močno otovorjen z raznimi "paketeljci" pojavil na železniški postaji. Čakalo pa me je presenečenje. Namreč, na peronu pred vlakom sem zagledal še enega delavca Slovenca iz drevesnice. Pojasnil mi je, da ga je pri mojem odhodu prišlo tako domotožje, da ni več zdržal. Verjetno pa, da jih je šlo še nekaj domov. Podoben pojav, da odhod enega delavca bodisi na dopust ali za stalno potegne s seboj še druge, opažamo tudi danes pri naših sezoncih Bosanceih.

No, tako nisem bil več sam in v dvoje se je obetala bolj zanimiva in kratkočasna vožnja. Moj sopotnik ni imel druge prtljage kot ogromen televizor. Zaradi težav in skrbi, ki nama jih je povzročil, pa zasluži, da malo bolj podrobno opišem njegov izvor. Bil je že iz druge roke in kupljen na razprodaji. Trgovina ga je namreč odvzela kupcu, ki ga je kupil na obroke, katere pa ni redno plačeval. Seveda je bil zato bolj poceni. Še enkrat pa naj omenim, da je bil res ogromen in da sva ga z veliko težavo spravila skozi okno v kupé vagona.

Po opravljenem delu sva se z zadovoljstvom in blaženim občutkom zvalila na sedeže prepričana, da nama sedaj nihče nič ne more. Na tabli na najinem vagonu je med drugim pisalo tudi Ljubljana in zdelo se nama je, da sva na pol že doma. V oddelku sva bila sama in tudi vagon je bil čisto prazen, tako, da je izgledalo, da bomo tudi vožnja prijetna, brez gneče.

Malo pred odhodom vlaka, pa se je pojavil sprevednik in takoj se je spetaknil ob televizor. Zahteval je, da ga morava dati v vagon za prtljago. Zastonj ga je moj kolega prosil in prepričeval, da je kupé prazen in da ni nobenemu v napoto. Na koncu sta se še sporekla in skoro skočila v lase. Toda ni kazalo drugega, kot da sva ga spravila na peron in odhod lastnika je s tem bil vprašanje. Oba sva namreč zapravila ves denar do zadnje marke, prevoz v prtljažnem vagonu pa je bilo treba posebej plačati.

K sreči sem se spomnil, da imam pri sebi še nekaj naših jugoslovanskih stotakov. Te dinarje sem ves čas bivanja v tujini skrbno čuval. Hranil sem jih za tisti trenutek

ko bom prekoračil našo mejo. Trdni namen sem imel zapraviti jih v jeseniškem postajnem bifeju. Tako pa je sedaj nekaj teh stotakov rešilo celo situacijo. Moj sopotnik jih je kar poljubil od veselja, ko sem mu jih izročil. Morda se to danes, ko je splošen lov za devizami in ko nekateri mislijo, da je naš dinar manj vreden, čudno sliši, a je bila to čista resnica. Hitro sva dinarje v menjalnici "pretopila" in zadnjo minuto pred odhodom je bil televizor na varnem v prtljažnem vagonu. Toda denarja je bilo le do Avstrije. V Salzburgu so sprejemnik zopet postavili na peron. Z lastnikom sva se dodobra oznojila predno sva nekje na vlaku staknila nekega Slovenca, ki je imel nekaj šilingov, katere je bil pripravljen posoditi. Televizor sva zopet oddala v vagon in do Podrožce je bilo z njim mir. Tam pa sva ga zopet dvignila in prenesla kar na hodnik našega vagona. Končno je vlak smuknil v železniški predor v katerem poteka državna meja in zadeva s televizorjem naj bi bila rešena. Omenil pa sem jo v pouk, da ni nikoli dobro zapraviti ves denar.

Takoj na Jesenicah so se televizorju na hodniku pridružile še razne vreče s krompirjem, kovčki in druga prtljaga, tako, da je bil dobro zamaskiran. Po vagonu je zaživel in zašumelo od množice potnikov, oddelek se je napolnil, skratka bila sva doma.

Moji spomini na prakso ne bi bili popolni, če ne bi omenil carine. Po takratnih predpisih si moral v roku 7 dni prinesiti na ljubljansko carinarnico vso robo, katero si navedel v carinski deklaraciji pri prehodu čez mejo. Tako sem se čez nekaj dni podobno "otovorjen" kot pri vrnitvi, z vso svojo "spremo" pojavil na carini. Vse so mi lepo zvagali in zaračunali kot je potrebno in zahtevajo predpisi. Med drugim sem imel tudi veliko celuloidno punčko za svojo nečakinjo. Carinik jo je obračal v roki in me vprašal če joka. Prepričan, da bo carina manjša sem hitro odgovoril da ne. To pa je bilo tudi res, kajti vse te dni nisem slišal od nje nobenega glasu, čeprav jo je često kdo imel v rokah.

Ko sem plačal kar je bilo treba sem dal punčko v škatlo in to v nahrbtnik. Oprtal sem si ga ter se sklonil, da bi dvignil s tal še kovčke, ko je nepričakovano v nahrbtniku presunljivo zajokalo. Od silnega "izdajstva" sem kar odrevenel. Za hip je bila tišina in tudi cariniki so bili presenečeni. Hip nato pa je eden od njih

zamahnil z roko ter mi dejal: "Vozi"! Ni mi bilo treba dvakrat reči in med njihovim smehom sem hitro smuknil skozi vrata.

No s tem je bila moja inozemska praksa končno popolnoma zaključena in v maju naslednjega leta sem diplomiral ter nastopil službeno mesto v krajih, kjer sem še danes.

ing.Klančičar Slavko

Konec

xXx

REFORMA NAS NI PRESENETILA

Na seji upravnega odbora dne 18. avgusta in na seji delavskega sveta dne 20. avgusta je po poročilu "Izvajanje gospodarske reforme v podjetju", ki sta ga podala tov. Škufca in ing. Penca Janez, sledila obširna razprava. Ugotovljeno je bilo, da nas gospodarska reforma ni iznenadila. Naloge in ukrepe, ki jih postavlja pred kolektive reforma so bile predmet obravnave v kolektivu in na sejah organov upravljanja že lansko leto, ko smo pripravljali elaborat za prehod na 42-urni delovni teden. Ukrepe navedene v materialu, ki smo ga poslali skupščini občine Novo mesto, smo ne glede na reformo že začeli izvrševati. Iz poročil in razprave ugotovimo, da je potrebno:

Realizirati še vse ostale ukrepe navedene v elaboratu o prehodu na 42-urni delovni teden, še posebno pa:

1. Znižati režijske stroške. To bomo dosegli z izboljšanjem organizacije dela in z zmanjšanjem števila zaposlenih delavcev v pisarnah in ostalih delovnih mestih.
2. Potrebno je ugotoviti na katerih delovnih mestih zaposleni delavci trajneje ne dosegajo povprečnih delovnih uspehov in na podlagi objektivne ocene ukrepati ali

s premestitvijo na drugo delo ali z odpustom iz delovne organizacije.

3. Nagrajevanje vseh delavcev, ne glede na delovno mesto naj sloni na uspehu, ki ga doseže posameznik, skupina in delovna enota kot celota.
4. Povečati je treba izkoriščenost obstoječe mehanizacije in zmanjšati stroške, ki nastajajo pri mehanizaciji.
5. Poostriti kriterije glede priznavanja deževnih dni, vsled prostih sobot odpraviti opravičene izostanke z dela.
6. Poostriti je treba kontrolo glede koriščenja bolezenskega dopusta, še zmanjšati nesreče pri delu, posebno pa nesreče, ki se pripete na poti z dela ali na delo.
7. Komisija naj do 15. oktobra izdela poslovnik.

Delavski svet je razpravljajal in sklepal tudi o polletnem uspehu obratov.

Obračun uspeha za I. polletje 1965:

Obrat	Stroški in realizacija	Povpreč.mes. brutto OD	Brutto razlika	%
GO Novo mesto	14,937.818	9,610.810	11,973.108	124
Straža	11,303.369	7,440.789	9,008.425	121
Podturn	11,537.955	6,637.056	9,248.496	139
Črmošnjice	7,176.245	5,781.418	5,724.288	99
Črnomelj	10,071.774	8,647.900	8,036.606	92
Metlika	2,387.150	1,321.318	981.047	74
Trebnje	7,675.400	4,406.538	6,153.068	139
Skl.Straža	1,915.129	1,414.617	1,535.058	108
Skl.Črnomelj	2,254.489	1,989.660	1,798.528	90
Gradb.obrat	3,657.504	3,325.590	2,932.097	88
Obr.za g.načrt.	2,124.987	1,471.155	1,703.262	115
Uprava		4,015.165	4,948.062	123
SKUPAJ	75,041.820	56,062.016	64,042.045	

Iz navedenega poročila je razvidno, da so dosegle nekatere delovne enote visok rezultat, dočim so druge še vedno krpale tiste stare primanjkljaje, ki so nastali zaradi presežka režijskih stroškov, prekoračitve drugih stroškov ter pomanjkljivega obračunavanja. Obrazložitev je podana v

polletnem obračunu.

Delavski svet je določil cene uslug, ki jih vrši gozdno gospodarstvo tujim koristnikom. Nove cene bodo veljale, ko jih potrdi medobčinska inšpekcijska služba.

Delavski svet je sprejel začasna sklepa o dolžini in organizaciji odmora in počitka ter sklep o razporeditvi delavca na delovno mesto.

Na seji delavskega sveta se je obravnavalo nekatere pomanjkljivosti pri terenskem dodatku in gibljivem delu osebnih dohodkov za strokovne delavce na obratih. Delavski svet je sprejel naslednje sklepe:

Terenski dodatek se določi v razponu za vsako delovno mesto ločeno in se prizna posameznemu upravičencu glede na obseg dela, površino in druge pogoje, ki jih določijo obratni delavski sveti. V zvezi z gibljivim delom pa je sprejel sklep, da ne more delavec, ki opravlja več logarij, revirjev, prejeti gibljivega dela več kot 150 %. Prav tako se lahko obračuna gibljivi del samo za dneve, ko jih delavec prebije na delu.

Nadalje je delavski svet potrdil prodajne in odkupne cene za gozdne proizvode.

Spremenil je višino zneska za regeneracijo gozdov in sicer od sedanjih 2500 na 3300 din, od katerih se lahko koristi polovico za gojenje, polovico pa za investicije.

Delavski svet je sprejel tudi sklep, da se formirajo v Novem mestu, Črnomlju in Straži obrati za maloprodajo. Za vodje obratov so imenovani: Povše Franc, Horvatič Drago in Faleskini Rudi, ki so istočasno tudi vodje skladišč.

Za popravilo ceste Vrh pri Ljubnu do Malega Podljubna je bilo odobrenih 300.000 din.

Odobren je bil nakup omare za hranjenje kart, ki jo potrebuje obrat za gozdarsko načrtovanje.

F. M.

